

“පුඤා ප්‍රභා”
සිරි සුදස්සනාරාම සදහම් සෙනසුන
පන්තිපීඨය පාර,
ඛත්තරමුල්ල.

www.buddhismforyou.org

මුද්‍රණය
පියසිරි මුද්‍රණාලය සහ සමාගම
අංක 469, අතුරුගිරිය පාර, මාලබේ.
ෆොන් : 011-2561551

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ ඉසුරුමත් නගරය

සම්බෝධ සූත්‍රය
නගරපම සූත්‍රය

ආචාර්ය පූජනීය
මිරිස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ

(ධර්ම දානය පිණිසයි.)

පුණ්‍යානුමෝදනාව

**සිරි සුදස්සනාරාම සදහම් සෙනසුනෙහි
මාසික වැඩ සටහන**

- ★ සෑම පුර පසළොස්වක පොහොය දිනකම උදෑසන 6.00 සිට සවස 6.00 දක්වා පැවැත්වෙන සීල සමාදාන වැඩසටහන.

- චදිනට, පූජනීය මිරස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ විසින් දේශිත සූත්‍ර දේශනා දෙකකින් සමන්විත ධර්ම ග්‍රන්ථයක්, ධර්ම දානය ලෙසින් බෙදා දෙනු ලැබේ.

- ★ දිනපතා රාත්‍රී 7.00 ට තෙරවන් වඤ්ඤාව සිදු කිරීම.

- ★ සෑම සෙනසුරාදා දිනකම උදෑසන 7.00 - 9.30 දක්වා පැවැත්වෙන භාවනා වැඩසටහන.

- ★ සෙනසුරාදා සවස 2.45 - 5.30 දක්වා පැවැත්වෙන ඉංග්‍රීසි දහම් පාසල.

- ★ සෑම මසකම අවසන් සෙනසුරාදා රාත්‍රී 7.00 ට පැවැත්වෙන අටවිසි බුද්ධ චන්දනාව සහ බෝධි පූජාව.

- ★ ඉරිදා උදෑසන 8.00 - 12.00 දක්වා පැවැත්වෙන සිංහල මාධ්‍ය දහම් පාසල.

- ★ සෑම මසකම අවසන් ඉරිදා සවස 3.00 - 6.00 දක්වා පැවැත්වෙන තරුණ දහම් හමුව.

- ★ සෑම මසකම අවසන් ඉරිදා සවස 4.00 - 6.00 දක්වා පැවැත්වෙන ආහාර බැංකුවෙහි ප්‍රජා සේවාව.

- ★ සිරි සුදස්සනාරාම සදහම් සෙනසුනෙහි පාරම් දම් සංවිධානය මගින් සිදුකෙරෙන ශිෂ්‍යත්ව වැඩපිළිවෙල හා දීප ව්‍යාප්ත සමාජ සත්කාරය.

මෙම උතුම් ධම් ග්‍රන්ථය සම්පාදනය කල අති පූජනීය ආචාර්ය මිරස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ ඇතුළු සියළුම ස්වාමීන්වහන්සේලාට කායික මානසික සුවය සහ පතන්නා වූ බෝධියකින් උතුම් වූ වතුරායඝී සත්‍යය අවබෝධ වේවා! යි ප්‍රාර්ථනා කරමු.

2011.11.10 වන දින අප අතරින් වියෝ වූ සාරා ලියානි සමක්කොඩි සිඟිනි මිණිපිරියට මතු ආත්මභව වලදී මෙවන් අකල් මරණ වලට පත් නොවී උතුම් නිවන් අවබෝධය වේවා! යි පතමු.

මීට වසර 25කට පෙර අභාවප්‍රාප්ත වූ යූ.ඒ. එලාරිස් අප්පුහාමි පියානන්ද, වසර 07කට පෙර අභාවප්‍රාප්ත වූ කැතිරින් අබේසේකර මැණියන්ද ඇතුළු පවුලේ සියළුම ශෝකිමිත්‍රාදීන්ටද උතුම් නිවන් අවබෝධය පිණිස මෙම ධම්දානමය කුසලයද උපකාරී වේවා! යි ප්‍රාර්ථනා කරමු.

සුඡ්වත්ව වෙසෙන මිලිනෝනා සමරක්කොඩි නැන්දනියට නිදුක් නිරෝගී සුවය සහ උතුම් වතුරායඝීසත්‍ය ධම්‍ය අවබෝධ වේවා! යි ප්‍රාර්ථනා කිරීමක් සදහම් මාවතේ ගමන් කරන ඔබ අප සෑම දෙනාටම නිර්වාන අවබෝධවීම පිණිස මෙම ධම් ග්‍රන්ථය හේතු වේවා! යන පැතුමෙන් දහම් පඬුර ඔබ වෙත පූජා කරනු ලබන්නේ,

සෝමලතා සමරක්කොඩි,
විමලා ගුණරත්න
ඇතුළු සහෝදර පිරිස

රාජසිංහ මාවත,
උඩුමුල්ල, මුල්ලේරියාව.

2013 ජනවාරි මස 27 වන දින
(දුරුතු පොහොය දින)

ගත්තත් අවසානයේ බලාපොරොත්තු වන්නේ මානසික සුවයයි, සැනසිල්ලයි. ඒ නිසා සැනසිල්ල භොයාගෙන යන අපි, ධර්මානුකූල ජීවිතයක සිට ලොකික ලෝකයේ සුවය ලබනවා. එහෙත් මේ සියල්ලටම වඩා අමා සුවය වූ ඒ උතුම් චතුරායඪී සත්‍ය ධර්මය අවබෝධයෙන් ලබන නිවන් සුවයමයි අප විසින් අධිෂ්ඨාන කළ යුත්තේ, ප්‍රාර්ථනා කළ යුත්තේ. ඒ වෙනුවෙන් පිළිවෙත් මගයි සම්පූර්ණ කළ යුත්තේ.

සම්බෝධ සූත්‍ර දේශනාව

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස
නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස
නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස

“පුබ්බව මෙ භික්ඛවෙ සම්බොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බෝධිසත්තසෙසව සතො එතදභොසී. කොනුබො වක්ඛස්ස අස්සාදො කො ආදීනවො කිං නිස්සරණං” ති.

කාරුණික වූ පින්වතුනි,

තුනුරුවන් සතු අනන්ත අසිරිමත් වූ ගුණ බෙලෙන් පින්වත් ඔබ සැමදෙනාටම ජීවිත ගමනේ හැම සැනසිල්ලක්ම ලැබ, මේ ලැබූ ජීවිතයෙහි ඵල ලබා ගැනීම පිණිස, ඒ උතුම් වූ චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය අවබෝධය පිණිස මෙම දහම් කරුණු උපනිශ්‍රය වේවායි පළමු කොට මහත් වූ කරුණාවෙන් අධිෂ්ඨාන කරනවා. ප්‍රාර්ථනා කරනවා.

මේ ලෝකෙ අපි සියලු දෙනාම හිමිදිරි පාන්දර නින්දෙන් පිබිදුණු මොහොතේ පටන් කුමන අරමුණක් සිතෙහි පවත්වා

සංයුත්ත නිකායේ යමක වර්ගයේ සදහන් පළමුවන හා දෙවන සම්බෝධ සූත්‍ර දෙකම ආශ්‍රය කරගෙන මේ දේශනාව පැහැදිලි කිරීමටයි බලාපොරොත්තු වන්නේ. තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ, උන්වහන්සේගේ ගමනෙහි ඒ බෝධිසත්ව සිරිතත් මෙනෙහි කරමින් එයත් ආදර්ශයට ගෙන, සම්මා සම්බුද්ධත්වයට පත්වී තමන් වහන්සේ ලැබූ මේ අවබෝධය ඔස්සේ හික්කු හික්කුණී, උපාසක උපාසිකා, නම් වූ සිවු පිරිසටම මේ උතුම් ධර්ම අවවාදය මහත් වූ කරුණාවෙන් පැහැදිලි කරමින් ආරාධනා කරන්නේ ඔබ සියලු දෙනාමත් මේ ධර්මයට පිළිවෙතින්ම සම්පවෙන්නට කියායි.

“පුබ්බව මෙ භික්ඛවෙ සම්බොධා. අනභිසම්බුද්ධස්ස බෝධිසත්තස්සෙව සතො එතදභොසී.කොනුබො වක්ඛස්ස අස්සාදො, කො ආදීනවො, කිං නිස්සරණංති.”

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සම්බෝධ සූත්‍ර දේශනාව ආරම්භ කරමින් පළමුවෙන්ම ස්වාමීන් වහන්සේලා බුදුරජාණන් වහන්සේ අභියස වැඩ සිටින නිසා ‘භික්ඛවෙ’ යයි ආමන්ත්‍රණය කළහ. නමුත් ආමන්ත්‍රණය හික්කු, හික්කුණී, උපාසක, උපාසිකා නම් වූ සිවු පිරිසටමයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ජීවමානව අද දින වැඩසිටින්නේ නැති වුවත් උන්වහන්සේගේ ධර්මකාය සම්පත්තිය

අපටම අපේ සිත තුළටම වැඩමවා ගන්නට පුළුවනි. හදවත බුදු කුටියක් කරගෙන, ධර්මකාය සම්පත්තියෙන් වැඩ සිටින තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩමවා ගත්විට අපේ සිත පාරිශුද්ධතාවයට පත්වෙනවා. මේ නිසා ඔබටත් කරන ආරාධනයක් හැටියට මේ කරුණු සිහිපත් කරන්න.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍ර දේශනාව ආරම්භයේදී සඳහන් කරනවා,

මහණෙනි, සම්මා සම්බුද්ධත්වයට පත්වීමට පෙර, බෝධිසත්ව අවධියේදී පටන් මා විසින් කල්පනා කරනු ලැබූ කරුණු තුනක් තිබුණා.

එනම්,

- 1. ඇසෙහි ආස්වාදය කුමක්ද ?
- 2. ඇසෙහි ආදීනවය කුමක්ද ?
- 3. ඇසෙහි නිස්සරණය හෙවත් ප්‍රභාණය කුමක්ද ?

මේ අයුරින් සම්මා සම්බුද්ධත්වය ලබන්නට පෙර බෝධිසත්ව අවධියේදී පටන් මා විසින් ඒ පිළිබඳව කල්පනා කරන ලදී, සොයා බලන ලදී, පර්යේෂණය කරන ලදී. ඒ පර්යේෂණය “ ආර්ය පර්යේෂණය” යි.

නැවතත් සූත්‍ර දේශනාවෙහි තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කොට දේශනා කරනවා - මෙසේ පරීක්ෂා කොට විමසා බලන කල්හි, ඇසෙන් යමක් අරමුණු කරගන්නා විට, යම් සුවයක් හටගන්නා නම් , සොම්නසක් හටගන්නවානම් එය ඇසෙහි හටගන්නාවූ “ආස්වාදය” බව මම තේරුම් ගත්තෙමි.

දෙවනුව ඇස නිසා සිදුවන ආදීනව කුමක්දැයි සොයා බලන විට මේ ඇස නිසා යම් අනිත්‍ය ස්වභාවයක් දැනෙනව

නම් , යම් දුකක් පහළවේ නම් ඒ වගේම විපරිතාමයකට - වෙනස්වීමකට පත්වෙනවා නම් ඒ ඇසෙහි හටගන්නා ආදීනව යයි මම තේරුම් ගතිමි .

තුන්වනුව නැවතත් ඇසෙහි හටගන්නා නිස්සරණය කුමක්ද කියා සොයා බලනවිට (මෙසේ ආර්ය පර්යේෂණ සිදු කරනවිට) ඇසෙහි යම් ඡන්ද රාගය දුරුවීමක් - ප්‍රභාණයක් සිදුවෙනවා නම් එය ඇසෙහි නිස්සරණය ලෙස මම තේරුම් ගතිමි යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍ර දේශනාවේ මැද කොටසෙහිදී දේශනා කරනවා.

අවසන් කොටසෙහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තවදුරටත් මෙසේ පැහැදිලි කරනවා. මහණෙනි, බෝධිසත්ව අවධියේදී පටන් මම යම්තාක් කල් මේ ඇසෙහි අස්වාදය, අස්වාදය ලෙස අවබෝධ කරගත්තේ නැත්නම් ඇසේ ආදීනවය, ආදීනවය ලෙස අවබෝධ කර නොගත්තේ නම් එමෙන්ම නිස්සරණය, නිස්සරණය ලෙස අවබෝධ කර නොගත්තේ නම් ඒ තාක් කල් මම සම්මා සම්බුද්ධත්වයට පත්වුවා යයි වචනයෙන් ප්‍රකාශ කොට නැත. යම් දවසක ඇසෙහි අස්සාදය අස්සාදය ලෙසත්, ආදීනවය ආදීනවය ලෙසත්, නිස්සරණය නිස්සරණය ලෙසත් මා අවබෝධ කරගත්තේද එදා පටන් දෙවියන් සහිත, බ්‍රහ්මින් සහිත, මරුන් සහිත, සමණ බ්‍රාහ්මණයන් සහිත මේ ප්‍රජාව තුළ මම ‘සම්මා සම්බුද්ධ වෙමි’ යයි ප්‍රකාශ කළෙමි. මම අරහත්ඵල සහිත සම්මා සම්බෝධිය අවබෝධ කර ගත්තෙමි. එමෙන්ම ‘අකුප්පා’ යයි පාළු වචනයෙන් සඳහන් කරන වෙනස් නොවන ස්ථිර වූ මේ සමාධිය මා විසින් අවබෝධ කරගත්තෙමි.

‘අයමන්තිමා ජාති හත්ථිදාහි පුහබ්භවොහි’

මේ මගේ අවසන් භවයයි. මෙයට පසු නැවත පුනර්භවයක් නැත යනුවෙන් මම ප්‍රකාශ කළෙමි දේශනා කළෙමි.

මෙහිදී මේ ඇස පමණක් පළමුකොට සඳහන් කළත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසෙහි හටගන්නා අස්සාදය, ආදීනවය, නිස්සරණය පමණක් නොව කණ, නාසය, දිව, ශරීරය හා මනසෙහි හටගන්නා අස්සාද, ආදීනව, නිස්සරණ නම් වූ මේ අවස්ථා තුන ගැනම මනාව අවබෝධ කරගත්හ. බොහෝ ධර්ම කරුණු සුත්‍ර දේශනාවට වෙනස් සුත්‍ර දේශනාවලින් අපට එකතුකර ගන්න පුළුවන්. බොහෝ දෙනෙකුට මේ ධර්ම කරුණු පිළිබඳව යම් අවබෝධයක් තිබෙන්නට පුළුවනි. එහෙත් කෙළෙස් පවතින තාක් කල් ඒ කෙළෙස් ටිකෙන් ටික නමුත් ප්‍රභාණය කිරීමේ අරමුණ සිත්හි දරාගෙනම නැවත නැවතත් මේ ධර්ම කරුණු මෙනෙහි කරන්න. ඒ සසර ගමනට බැඳ තබන සක්කාය දිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බත පරාමාස, ආදී දස සංයෝජනයෙන් (බැඳීම්) එකින් එක මුළුමනින්ම ගලවා ලිහා දමන්නට උත්සාහ කරන්න. ඒ සඳහා මේ උතුම් වූ පරමාර්ථ ධර්මය, ත්‍රිලක්ෂණ ධර්මය මත පිහිටාම පරිශීලනය කිරීමෙන් - පිළිවෙත් මාර්ගයෙන් සිදු කරන්න.

“මහණෙනි, සම්මා සම්බුධත්වයට පත්වීමට පෙර බෝධිසත්ඤ්ඤා අවධියේ පටන් ආර්ය පර්යේෂණයක් ලෙස , ඇසේ හටගන්නා අස්සාදය, ආදීනවය හා නිස්සරණය යනු කුමක්දැයි මම සොයා බැලුවෙමි. කණේ හටගන්නා අස්සාදය, ආදීනවය, හා නිස්සරණය කුමක්දැයි මම සොයා බැලුවෙමි.” යයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා.

ආරම්භණ භය ඔස්සේ අස්සාදය, ආදීනවය හා නිස්සරණය පිළිබඳව දැන් අපට තරමක් පැහැදිලිය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බෝධිසත්ඤ්ඤා අවධියේ පටන් සිද්ධ කළේ ආර්ය පර්යේෂණයක්. අශ්‍රැතවත් පාඨග්ජන ලෝකයේ කරන පර්යේෂණ “ආර්ය පර්යේෂණ” ලෙස හඳුන්වන්නේ නැහැ.

“අශ්‍රැතවා පුටුස්සනො අරියානං අදුස්සවි. අරිය ධම්මස්ස අකොච්චො. අරිය ධම්මෙ අච්චිතො.”

අශ්‍රැතවත් අය අනිත්‍ය, දුකබ, අනත්ත ත්‍රිලක්ෂණ ධර්මය එනම්, පරමාර්ථ ධර්මය මත පිහිටා රාග, දෝස, මෝහ, ආදී කෙලෙස් ප්‍රභාණය කිරීමේ අදහසින් සිහිය පිහිටුවා ගෙන මේ උතුම් වූ ධර්මය මනාව පරිශීලනය නොකරයි. ඒ වගේම ඒ පිළිවෙත් මාර්ගයේ ගමන් කිරීම අඩුයි හෝ හීනයයි. ධර්මය දැකීම අඩුයි හෝ හීනයයි. ‘අශ්‍රැතවා’ ශ්‍රැතවත් බවේ නැති පාඨග්ජනයන්, සාමාන්‍ය ලෝකයා පවසන ආකාරයට රාග, දෝස, මෝහ ආදී කෙලෙස් වලට හසු වී ඒ රාග, දෝස, මෝහ ආදී කෙලෙස් නිසා ඇස ආදී ඉන්ද්‍රියයන්ගෙන්, රූප ආදී අරමුණු, මගේය, මමය, ස්ථීර ආත්මයක් හෝ පැවැත්මක් ඇත කියන අදහසින් උපදානය කරගන්නේ. ඒ අය සසර අතරම වෙලා. ඒ නිසයි කොතනක උපදීද, මොනවා කරන්න වෙයිද කියා සිතන්නේ. ජාති, ජරා, ව්‍යාධි, මරණ, බිය දැනෙන විට, කුසල් සිත යටපත් වී, සිහිය විකල් වී, රාග, දෝස, මෝහ කෙලෙස් නැවතත් චුති චිත්තයට අරමුණු වී සතර අපායේ ඉපදීමට හේතුවක් වන්නට පුළුවනි. එයයි පාඨග්ජන අය සසරෙහි අතරම වී ඇතැයි සඳහන් කරන්නේ.

අශ්‍රැතවත් පාඨග්ජන අය ආර්ය ධර්මය දකින්නේ නැහැ. අප සඳහන් කළ පරමාර්ථ ධර්මය විදර්ශනා නුවණින් දැක ගැනීමට බැරි වූ කල්හි ‘අරිය ධම්මස්ස අකොච්චො’ ආර්ය ධර්මයට අකීකරු වෙනවා. මට ඒ දේ කිරීමට අපහසුයි. ශීලයේ පිහිටන එක ලෙහෙසි

නැහැ. මට එය වැඩෙන්නේ නැහැ. ඒ නිසා ප්‍රඥාවක් ගැන එනම්, මගේ නොවෙයි, මම නොවෙමි, මෙය ස්ථිර නොවෙයි කියා මට සිතා ගැනීමට අපහසුයි කියා සිතනවා.

පරමාර්ථ ධර්මයෙන් 'නෙතං මම' (මගේ නොවේ) 'නෙසො හමසමි' (මම නොවෙමි) 'නමෙසො අනතා' (ස්ථිර වූ ආත්මයක්, පැවැත්මක් නොවේ) කියා ප්‍රඥාවට ළං කරන දහම ඇසෙන විට පෘථග්ඡන සිත අකීකරු නිසා දක්ෂ නැති නිසා ඒ ආකාරයට දූනෙන්නේ නැහැ. ඒ නිසා 'අරිය ධමම අවිනිතො' ආර්ය ධර්මයෙහි අවිනිතයි. මට නම් එය කිරීමට බැහැ. ඒ නිසා මගේ කියා (එතං මම) තමන්ගේ ශරීරය ආධ්‍යාත්මික (අජකධත්ත) වශයෙනුත්, බාහිර (බහිද්ධ) වශයෙනුත් දකිනවා. ස්වාමියා-බිරිද, දෙමව්පියෝ-දරුවෝ, ගහකොළ-ගේදොර, මේ සියලුම දේ 'මගේය' කියන අදහසින් දකින්න පටන් ගන්නවා. මෙය තරමක් පැහැදිලි කරගත යුතුය. මගේ නැතිනම් මම කෙලෙසද ආමන්ත්‍රණය කරන්නේ? මම අධ්‍යාපනය ලබන්නේ, රැකියා කරන්නේ, දියුණු වන්නේ කෙසේද? යනුවෙන් සිතන්නට පටන් ගන්නවා.

සම්මුති සත්‍යයට අනුව සම්මතයේ පිහිටා මගේ කියන්න. එහෙත් මේ ආරාධනා කරන්නේ පරමාර්ථ ධර්මය දකින්නටයි. ඒ අනුව සම්මුති "මම", පරමාර්ථයට අනුව "මම" කියා කිසිවෙක් නැති බවත් "මගේ" කියා කිසිවක් නොපවතින බවත් විදසුන් නුවණින් අවබෝධ කරගන්න. සම්මුතියට ශීලයේ පිහිට ධර්මානුකූලව ඇවතුම් පැවතුම් සකස් කරගෙන යුතුකම් සිද්ධකරන්න.

සිඟාලෝවාද සුත්‍රයේදී බෙදා දක්වන ලද සදිසා නමස්කාරය, මංගල සුත්‍රයේ සදහන් කළ මංගල කරුණු 38 අනුගමනය කරන්න.

පරාභව සුත්‍රය, වසල සුත්‍රය, ආදියේ සදහන් වන පිරිහීමට හේතුවන, බැහැර කළ යුතු වූ කරුණු බැහැර කරන්න. කළ යුතු වූ දියුණුවට හේතුවන කරුණු කරන්න. වාරිත්‍ර වාරිත්‍ර ශීලය ලෙස කොටස් දෙකකට බෙදා දැක්වූයේ එයයි.

කළ යුතු දේ - වාරිත්‍ර ශීලයයි.
වැළකිය යුතු දේ - වාරිත්‍ර ශීලයයි.

ඔබ දරුවන් ලබා සිටින ගුණබර ස්වාමි දියණියක්, ස්වාමි පුත්‍රයෙක් විය හැකිය. "අපි දෙදෙනා එකට හමුවුණේ සංසාර ගමනේ පිනකට විය හැකියි. අපි දෙදෙනා ශ්‍රද්ධා, සීල, වාග, ප්‍රඥා ගුණ වඩා ශරීර වුවත් එක අයෙකු මෙන් ජීවත්වීමට උත්සාහ ගනිමු. අපේ සිත්වලට සැනසිල්ලක් තියෙනවා. දරුවනටත් ලොකු සැනසිල්ලක් දැනේවි. අපි හැමදාම, එසේ නැත්නම් අවුරුදු 200ක් 300ක් ජීවත්වෙන්නේ නැති බව දන්නවා. අවසන් හිරු අද රාත්‍රියේම අප හා සමඟ බැසගෙන යයි ද කියා කවුද දන්නේ? ජීවිතය ඒ තරමටම අනිත්‍යයි." ගුණබර ස්වාමි පුත්‍රයෙකුට සහ ස්වාමි දියණියකට එසේ සිතන්නට හැකිනම්, එය සැනසුමකි. එසේවුවත් මගේ අම්මා-තාත්තා වගේ කෙනෙක් මට හමුවුණේ සංසාර ගමනේ පිනකටම වෙන්න ඇති. මගේ අම්මා මට සැනසිල්ලක්. මගේ අප්පච්චි මට සැනසිල්ලක්. මේ අයුරින්ම ඔබට සොහොයුරු සොහොයුරියන්, දොති හිතමිත්‍රාදීන් ගැන ගලපා බලන්නට පුළුවන්. සම්මුතියේ ශීලයේ පිහිටා, ධර්මානුධර්ම පිළිවෙත් මගෙහි, අනිච්ච, දුක්ඛ, අනාත්ම, ත්‍රිලක්ෂණයට යටත්ව ඒ සියල්ල සිද්ධ කරන්න.

පරමාර්ථ ධර්මයට අනුව ගලපා බලන විට මමවත් මට හිමි නැති ලෝකයෙහි ස්වාමියා-බිරිද වුවත් මගේ වන්නේ කෙසේද? එය පැහැදිලියි නේද?

“හේතුං පටිච්ච සම්භූතං හේතු භංගා නිරුප්පාධිති”

හේතු ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් හටගත් සෑම දෙයක්ම හේතු ප්‍රත්‍ය බිඳී යන විට එලය නැති වී යනවා. ‘මම’ කියන සම්මුතිය පදවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, යන සතර මහා භූත ධර්මයන්ගෙන් නිර්මාණය වෙලා තිබෙන්නේ. මේවා එකින් එක ගලපා බලනවිට පදවි ධාතුවක් ‘උප්පාදෝ පඤ්ඤායති, වයෝ පඤ්ඤාති. ධීතස්ස අඤ්ඤානතං පඤ්ඤායති’. උප්පාද - ධීති - භංග වචන තුනෙන් සදහන් කළොත් හට අරගෙන බිඳී නැති වී යනවා යන අර්ථයයි. කේසා යන පදවි ධාතුව ගෙන බැලුවත් එයත් උප්පාද - භංග වලට යටත් වෙනවා එනම්, හට අරගෙන නැති වී යනවා. මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රයේ කායානුපස්සනාවේ ‘පටික්කල මනසිකාරය’ උගන්වන තැන පැහැදිලි කරන අවස්ථාවේ-

‘ඉමමෙව කායං උඤ්ඨං පාදනලා අධො කෙස මත්තකා තච පරියනං පුරං නාහප්පකාරං අසුචිනො පච්චවෙකඛිති.’

පාදාන්තයේ පටන් හිස්මුදුන දක්වා ගලපා බැලුවොත් නොයෙක් ආකාරයේ අපචිත්‍ර කොටස් වලින් පිරුණු ශරීරයකුයි අප දරාගෙන සිටින්නේ. අපට අවබෝධ වන අයුරින්, සරල ලෙස ‘කේසා, ලෝමා, හඬා දුන්නා, තවෝ’ යන මේ පහ මුලට ගෙන දැන් පාදාන්තයේ පටන් බලන්න. දකුණු පාදයේ මහ පට ඇඟිල්ලේ පටන්, ඒ වගේම නියපොත්තේ පටන් ගැන සිතා බලන්න.

ගමන් කරන විට, අසනිය නිසා ගලක, මුලක, දොරක, පාදය හැපුනොත් (සාමාන්‍ය ලෝකයේ කියන ආකාරයට කල්පනාව නැති වූ නිසා) මොන තරම් රිදෙන්න පුළුවන්ද? නියපොත්ත තදින් වැදුනොත් ගැලවිලා යන තරමට වේදනාවක් ඇති වී ඇතැම් විට කුණු වී අවසානයේ ගැලවී යන්නටත් පුළුවන්. මගේ මගේ

කියා කොතරම් පිරිමදිමින් , සෝදා පචිත්‍රව තබා ගැනීමට උත්සාහ කළත් ඒවා නැතවී යනවා.

දිරාගෙන යන පදවි ආදී ධාතුවන්ගෙන් හැදුණු මේ ශරීරයේ පාදාන්තයේ පටන් හිස්මුදුන දක්වාම ගලපා බැලුවත් මේවා හටගන්නාක් මෙන් වෙනස් වෙවී නැතිවෙලා යනවා.

‘උඤ්ඨං පාදනලා අධො කෙස මත්තකා’

එසේම හිස්මුදුනේ කෙස් ගැන කල්පනා කරන්න. මේ කලු කෙස් ටික සුදුවීගෙන යන විට, ගැලවීගෙන යන විට කණ්ණාඩිය ඉදිරියට ගොස් ‘මගේ කෙස් නම් සුදු වෙන්න එපා’ කියා වැදගෙන කිව්වත්, ස්නානය කොට පිරිසිදු කරමින් මොන තරම් සැප දුන්නත් කෙස්වල සුදුවීම නතර කර ගැනීමට පුළුවන්ද? බැහැ. අපගේ හිත රැවටීමට කලුපාට ආලේප කිරීමට පුළුවන්. එහෙත් ඒ දිරාගෙන යාම ස්ථිරව වැළැක්වීමට බැහැ. මෙන්න මේ පරමාර්ථ ධර්මයයි අවබෝධ කරගත යුත්තේ.

සම්මුතියට අනුව මම, මගේ වුවත් පරමාර්ථ ධර්මයට අනුව අනිච්ච, දුකඛ, අනන්ත ත්‍රිලක්ෂණ ධර්මයට ගලපා බලන විට මමවත් මට අයිති නැහැ. මගේ නොවෙයි.

දැන් සරල තැනින් නුවණින් යුතුව සිහිපත් කර බලන්න. පොඩි පුතා, පොඩි දුව, ස්වාමියා, බිරිද, සොහොයුරා, සොහොයුරිය පටන් ලෙන්ගතු සියලු දෙනාටත්, ගහ-කොල, ගේ-දොර, ඇඳුම්-පැළඳුම්, මුතු-මැණික්, රත්රන් ආදී කුමන ආකාරයටකට ලැයිස්තුව හදා ගත්තත් මේ සියල්ලම අපි තනි වචනයනික් හඳුන්වනවා ‘සංඛත’ වස්තුවක් කියා. එසේ නැත්නම් ‘සංඛාර’ කියා.

‘සබ්බ සංඛාර අනිච්චාති’

සියලු සංස්කාර ධර්මයෝ අනිත්‍යයි. සියලු දේම හටගත්තා වගේම වෙනස් වී නැති වී යනවා නම් සම්මුතියට මගේ මගේ කියා කියුවත් පරමාර්ථ ධර්මයට අනුව ගලපා බැලූ විට දරුවා වුවත් මගේ වන්නේ නැහැ. යහපත් වූ නිදසුනක් සමගිනුයි ඔබට ගලපා දේශනා කළේ. ඇතැම් දෙමව්පියන්ට හිත ගලවාගන්නට බැරි තැනක් නේ දරුවන්. දරුවන් ගැන මතක් වන විට හිත තරමක් තිගැස්සෙනවා. තදින් අල්ලාගෙන ඉන්න බව සිතට දූනෙන්න පටන් ගන්නවා. කවදද මගේ හිත පුරුදු කරගන්නේ කියලා යම් කෙනෙක් අසන්න පුළුවනි. කවදාද යනු මේ මොහොතමයි. ඉන් අදහස් කරන්නේ යුතුකම් වලින් බැහැරවෙනවා, දරුවන්ගේ ඉගෙනීම, අනාගතය ගැන කටයුතු සලස්වන්නේ නැත යන්න නොවෙයි. ධර්මය දැකීමේ අදහසයි එහිදී ගත යුත්තේ. මමවත් මට අයිති නැති ජීවිතයේ ඕනෑම රැයක් ජීවිතයේ අවසාන රැය බවට පත්වීමට පුළුවන්. ඕනෑම දිනක පායන හිරු, තමනට දැකිය හැකි අවසන් සුර්යයා වෙන්න පුළුවන්. ආයුෂයි, උෂ්ණයයි විඥානයයි මේ ශරීර කුඩුවෙන් බැහැර වී ගිය තැන, කපා හෙළන ලද තල් ගසක් මෙන් බිමට කඩා වැටෙන්නට පුළුවන්. එවිට “මගේ මගේ” කියූ, අත්හරින්න බැහැ යයි කියූ දරුවගෙන් දන් ඔබට සසරින් ගැලවීමට ප්‍රයෝජනයක් තිබෙනවද? ගුණ යහපත් දරුවෝ පුණ්‍යානුමෝදනා සිද්ධ කරාවි. ඒ වුනත් ඔබ අත්හැරීම, පටිනිසාග්‍රහය පුරුදු කර තිබුණේ නැත්නම් ඔබට හිමිවන තැන කුමක්ද? සතර අපායෙ තැනක් වෙන්නට පුළුවන්. පින් අනුමෝදන් වීමට පුළුවන්කම ලැබෙන්නේ ප්‍රේත විෂයෙහිත් පරදත්තුපජීවි කියන කොටසට පමණයි. තිරය, තිරිසන් ලෝකය හා අසුර නිකායේ ඉපදුනත් පින් අනුමෝදන් වීමට බැහැ. මේ නිසා මහත්වූ කරුණාවෙන් ඔබට ආරාධනා කරන්නේ ධර්මානු ධර්ම ප්‍රතිපත්ති

මාර්ගයෙහි යමින් යුතුකම් ඉටුකරන්න.

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රයේ කායානුපස්සනා දේශනාවේ පැහැදිලි කරන ආකාරයට ‘අඤ්ඤාන - බහිඤ්ඤා කායෙ කායානුපස්සි විහරති.’ හැම යුතුකමක්ම ඉටුකරන්න. කයෙහි පැවැත්ම, ඉරියවු, අනුව තමා තුළින් හා බාහිරව දකින්න. බාහිරව එනම්, දරුවෝ, දෙමව්පියෝ, ස්වාමි භාය්‍යා ආදී ලෙස ගලපා බලන්න. මම මගේ නොවේ නම් ඔබත් මගේ නොවේ අපිත් අපේ නොවේ නේදැයි ගලපා බලන්න.

“හෙතෙම පටිච්ච සම්භූතං හෙතු භංගා නිරුඤ්ඤති.” “යං කිඤ්චි සමුදය ධම්මං සබ්බං තං නිරෝධි ධම්මං”

මෙසේ හේතු ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් හටගත් දේ ඒ හේතු ප්‍රත්‍ය බිඳී යන විට ඵලය නැතිවී යනවාත් මෙන් මෙලොව යමක් ‘සංඛත’ ‘සංඛාර’ ලෙස හටගන්නා සුලු ද ඒ හැම දෙයක්ම නැසෙන සුළුය. දරුවන්, දෙමව්පියන්, සොහොයුරු සොහොයුරියන්, ගහකොළ, ගේ දොර ආදී සෑමදෙයක්ම මේ අයුරින් සිහිපත් කිරීමට පුළුවනි. හැමදෙයක්ම සංඛතයි, සංඛාරයි. හටගත්තා වගේම නැතිවී යනවා. මෙය සමාධිය දියුණු කරගෙන, විදසුන් නුවණින්ම දකිනවා.

පින්වතුනි, ඔබව මේ දේශනයට ගැලපෙන සේ ධර්මානුකූලව මනසින් රැගෙන ආවේ මේ ස්ථානයටයි. දන් ඔබට තේරුම් ගැනීමට පුළුවන් බෝධිසත්ත්වයන් වහන්සේ පවා සම්මා සම්බුද්ධත්වයට මත්තෙන් උත්සාහ කළේ මේ දහම තේරුම් ගත්ටයි. ‘අරිය පර්යේෂණය’ යයි සඳහන් කළේ ඒ අවස්ථාවයි. එනම් නෙතං මම (මගේ නොවේ) නෙසොහමස්සී (මම නොවෙමි)

නමේසො අත්තා (ස්ථීර ආත්මයක් නොවේ) කියන අදහස තමා තුළින් දකින විට, බාහිරව දකින විට මේ හිත රාගයෙන් (ඇලීමෙන්) ද්වේශයෙන් (ගැටීමෙන්) මිඳෙන්න පටන් ගන්නවා. මෙය මගේමයි, ස්ථීරයි, සදාකාලිකයි කියා සිතන ඒ උපදානයෙන් බැහැර වෙනවා. එමෙන්ම අනිච්ච, දුක්ඛ, අන්තත යන ත්‍රිලක්ෂණ ධර්මය අවබෝධ නොකරගන්නා වූ මූලාව ටිකෙන් ටික අඩුකර ගැනීමට පුළුවන්.

එහෙත් අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන ලෝකයා 'මට තවම බැහැ. මගේ හිත ඒකට දක්ෂ නැහැ. මට ඒ කියන දේ අවබෝධ කරගන්න බැහැ. එසේ වූවොත් මට මහ තනිකමක් දූනෙයි. පාලුවත් දූනෙයි. එක රාත්‍රියක්වත් මට නම් දරුවන් නැතුව ජීවත්වන්න බැහැ'. අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන හිතේ ධර්මය දැකීමට තිබෙන අකීකරුකම-අදක්ෂකම නිසා එසේ සිතනවා. එසේ සිතන අය කරන්නේ ආර්ය පර්යේෂණයක් නොවෙයි. අනාර්ය පර්යේෂණයක්.

නුඹ දකින්නේ නැතුව මට ඉන්න බැහැ. ඔය රූපය - ඔය හඬ තමයි මගේ ජීවිතය. ඔය හඬ ඇසෙන විට මගේ හිත සැනසීමට පත්වෙනවා. දැන් මේ සොයාගෙන යන්නේ ඒ රූපය, ඒ හඬ, ඒ ආඝ්‍රාණය, ඒ රසය, ඒ ස්පර්ශය, ඒ සිතුවිලියි. රාග, දෝශ, මෝහයන්ට හසුවී මේ සොයා යාම හඳුන්වන්නේ 'අනාර්ය පර්යේෂණයක්' කියායි. එය කෙළවර වන්නේ ශෝක, පරිදේව, දුක්ඛ, දෝමනස්ස උපායාසයන්ගෙන්, එයට හේතුව කුමක්ද? ඒ දකින රූව ස්ථීරද? නැද්ද? එය අස්ථීරයි. යමක් අස්ථීර නම් අනිත්‍ය නම් එතන දුක්ඛ හටගන්නවා. සැපක් නැහැ.

යමක් දුක්ඛ පිණිස පවතින්නේ මගේ නිසාද? මගේ නොවන නිසාද? මගේ නොවන නිසයි.

'යදුනිච්චං තං දුක්ඛං. යං දුක්ඛං හදුනත්තා'

යනුවෙන් පැහැදිලි කළේ මේ අදහසයි. යමක් අනිත්‍ය නම් එතන දුක්ඛ හටගන්නවා. දුක්ඛ හට ගන්නේ ස්ථීර වූ ආත්මයක් හෝ පැවැත්මක් නොවන නිසයි. එසේනම් ඒ සොයාගෙන ගිය රූපය අනිත්‍යයි. ඒ රූපය අනිත්‍ය නම් එය වෙනස් වන විට විපරිනාමයට පත්වන විට දුක්ඛ හට ගන්නවා. එය පැහැදිලියි නේද?

'උප්පාදෝ පඤ්ඤායති. වයො පඤ්ඤායති. ධීනස්ස අඤ්ඤානට්ඨං පඤ්ඤායති'.

සෑම දෙයක්ම හටගෙන, වෙනස් වී, බිඳී නැතිවී යනවා. ස්ථීර වූ ආත්මයක්, පැවැත්මක් නොවන නිසා එවිට දුක්ඛ හටගන්නවා.

අශ්‍රැතවත් - පෘථග්ජන අය සෝක, පරිදේව, දුක්ඛ, දෝමනස්සයන්ට හසුවන්නේ කෙසේද?

- සෝචති - ශෝක කරනවා
- පරිදේවති - කෑ ගසා විලාප තබනවා
- උරත්තාලිං කන්දති - ලයේ අත් ගසා හඬනවා
- කිලමති - ක්ලාන්ත වෙනවා
- සම්මොහති - මූලාවට පත්වෙනවා

අප්‍රමාදයට පත් වූ තැන සිහිය පිහිටුවනවා. එයින් මඟ සැලසෙන්නේ නිවන් මාර්ගයට නොවෙයි. අපායගාමී මාර්ගයට. අනාර්ය පර්යේෂණය සිදුවන්නේ ඒ ආකාරයටයි.

'ආර්ය පර්යේෂණය' - අත්හැරීම පුරුදු වූ තැන ලොකු සුවයක් තිබෙනවා. පට්ටි ආදී ධාතුන්ගෙන් නිර්මාණය වූණු නිසා බාහිර වස්තු සවිඥානක, අවිඥානක වුණා. ඒ හැම වස්තුවක්ම හටගන්නා වගේම නැතිවී යනවා. දැන් ඉතාම පැහැදිලියි. බෝධිසත්ත්වයන් වහන්සේ සිදු කළේ ආර්ය පර්යේෂණයකුයි. අශ්‍රැවත් පෘථග්ජන ඇත්තෝ සොයාගෙන යන්නේ, කරන්නේ අනාර්ය පර්යේෂණයකුයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ බෝධිසත්ත්ව අවධියේ දී පටන් සිදු කළ මේ ආර්ය පර්යේෂණයෙන්
'මනො පුබ්බංගමා ධම්මා'
හිත - මනස පූර්වාංගම වන බව අවබෝධ කරගත්තා.

එහෙත් සාමාන්‍ය ලෝකයා ඉඤ්ජියන්ගෙන් පළමු තැන දෙන්නේ 'ඇසටයි'. මොනවා නැතිවුනත් ඇස නම් නොපෙනී යන්නට එපා. මගේ ඇස් දෙක වගේ මම පරෙස්සම් කරනවා කියලා පළමුවන තැනක් දෙනවා.

මේ සූත්‍ර දේශනාවේදී 'ඇස' ගැන කථා කළ බුදුරජාණන් වහන්සේ සඳහන් කළා ඇස නිසා යම් සුවයක් හටගන්නවා නම්, සොම්නසක් හටගන්නවා නම් එයයි 'ආස්වාදය' කියා කියන්නේ. ආස්වාදය අවබෝධ කර නොගතහොත් යථාර්ථය තේරුම් ගන්න බැහැ. ඒ වගේම කණින් යම් හඬක් ඇසෙන විට යම් සුවයක්, සොම්නසක් හටගන්නවා නම් ඒ කණෙන් හටගන්නා ආස්වාදයයි. නාසයෙන් ආසුරාණය නිසා යම් සුවයක් සොම්නසක් හටගන්නවා නම් ඒ නාසය නිසා හටගන්නා ආස්වාදයයි. දිවට රසයක් නිසා යම් සුවයක් සොම්නසක් හටගන්නවා නම් ඒ දිවේ හටගන්නා ආස්වාදයයි. කය නිසා යම් සුවයක්, සොම්නසක් හටගන්නවා

නම් ඒ කයෙන් හටගන්නා ආස්වාදයයි. මනස නිසා යම් සුවයක් සොම්නසක් හටගන්නවා නම් ඒ මනසේ ඇතිවන ආස්වාදයයි.

ඊළඟට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සඳහන් කරනවා, බෝධිසත්ත්ව අවධියේදී පටන් මම මේ 'ආදීනවය' කියා කියන්නේ කුමකටද කියා 'ආර්ය පර්යේෂණයක්' කළෙමි. 'නතුම්භ' සූත්‍ර දේශනාවේදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා.

'වක්ඛුං හික්ඛවෙ හ තුම්භාකං. නං පජ්භට්ඨං. නං වො පභීනං හිනාය සුඛාය භවිස්සන්ති.'

"රූපා හ තුම්භාකං තේ පජ්භට්ඨං තේ වො පභීනා හිනාය සුඛාය භවිස්සන්ති"

මෙය ගලපා බැලූ විට

ඇසත් නුඹේ නොවෙයි. රූපත් නුඹේ නොවෙයි. ඒ දේවල් අත් හරින්න. එය අත්හැරීම මහත් වූ හිතසුව පිණිස පවතින්නේය.

ඇස වෙනස්වෙනවා. අනිත්‍යයි. විපරිණාම ධර්මයට පත්වෙනවා. ඒ අයුරින්ම කණෙහි ආදීනවය දකින්න. නාසයෙහි, දිවෙහි, කයෙහි ආදීනවය දකින්න. ඊළඟට මනසෙහි ආදීනවය දකින්න.

ඊළඟට 'නිස්සරණය' කුමක්දැයි මම සොයා බැලුවෙමි යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කරනවා. නිස්සරණය යනු මේ ඇස නිසා ඇතිවන ඡන්දරාගයේ ප්‍රභාණයක් සිදු වීමයි. ඇසේ ඡන්දරාගයක් ඇති වූ විට රූපය ආත්මයක් කොට සිතනවා. ආත්මය රූපවත් කොට සිතනවා රූපයේ ලා ආත්මය සලකනවා. ආත්මයේ

ලා රූපය සලකනවා. රාග, දෝෂ, මෝහයන්ට හේතුවන යම් අල්ලා ගැනීමක් ඡන්දරාගයක් තිබේ නම් එය දුරුකරනවා. ප්‍රභාණය කරනවා. එයයි නිස්සරණය.

මෙය අවබෝධ කරගත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සදහන් කරනවා, අස්සාදය, අස්සාදය ලෙස අවබෝධ කර ගත්තේ නැතිනම් ආදීනවය, ආදීනවය ලෙස අවබෝධ කරගත්තේ නැතිනම් නිස්සරණය, නිස්සරණය ලෙස අවබෝධ කරගත්තේ නැතිනම් අපි සසරෙහි අතරමං වෙලා. ඒතාක්කල් මම 'බුදු වුණා' කියා ප්‍රකාශ කළේ නැහැ. අස්සාදය අස්සාදය ලෙසත් ආදීනවය ආදීනවය ලෙසත් නිස්සරණය නිස්සරණය ලෙසත් අවබෝධ කරගත් දිනයේදී මා ප්‍රකාශ කළේ අර්හත් ඵල අවබෝධයෙන්, සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේලාටම පහළ වන මේ අකුප්පා සමාධිය පහළ කරගෙන, 'මම සම්මා සම්බුද්ධඤ්ඤයට' පත් වූ බව.

'ඤ්ඤාඤ්ඤ ව පන මෙ දුස්සනං උදපාදි අකුප්පා මෙ වෙනො විමුත්ති. අයමන්තිමා ජාති හත්ථිදාහි පුනහ්නවො'ති. යනුවෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කළේ.

(මේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා ඤාණය පහළ වුණා. මේ මාගේ අර්හත් ඵලය ස්ථිරයි. මේ මගේ අවසන් ජාතියයි. පුනර්භයක් යළිත් සිදුවන්නේ නැත.)

දෙවියන් සහිත බලුන් සහිත මරුන් සහිත ලෝකයේ සමණ බ්‍රාහ්මණයන් සහිත මේ පූජාවට මම මේ ඤාණය පහළ වූ බව සදහන් කළේ අස්සාදය, ආදීනවය සහ නිස්සරණය නිසි ලෙස අවබෝධ කර ගැනීමෙන් අනතුරුවයි යනුවෙන් සූත්‍ර දේශනාව අවසන් කරනවා.

මේ සම්බෝධ සූත්‍ර දේශනාව ඔස්සේ ඔබටත් පරමාර්ථ ධර්මය මෙනෙහි කරගෙන අස්සාදය, ආදීනවය මැනවින් අවබෝධ කරගෙන ඡන්දරාගය ප්‍රභාණය පිණිසම කටයුතු කරන්නට යයි ආරාධනා කරනවා. ලැබූ මේ උතුම් මනුෂ්‍ය ජීවිතයෙන් උතුම්ම ඵල නෙලාගැනීම පිණිස, දුක, සමුදය, නිරෝධ, මාර්ග නම් වූ උතුම් වතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මයම අවබෝධය පිණිසම මේ සූත්‍ර දේශනාව හේතුවේවායි අධිෂ්ඨාන කරනවා.

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

නගරපම සූත්‍ර දේශනාව

නමො තසස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස
නමො තසස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස
නමො තසස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස

“යථො ඛො භික්ඛවෙ, රඤ්ඤාදා පච්චන්තිමං නගරං සත්ථානි
නගර පරික්ඛාරෙති සුපරික්ඛතං හොති. චතුත්තඤ්ච ආභාරානං
තිකාමලාහි හෝති අකිච්ඡලාහි අකසිරලාහි. ඉදං චූච්චති භික්ඛවෙ
රඤ්ඤාදා පච්චන්තිමං නගරං අකරණියං ඛාහිරෙති පච්චන්තීකේති
පච්චාමිත්තේහි.”

කාරුණික වූ පින්වතුනි,

පින්වත් ඔබ සියළු දෙනාටම තුනුරුවන් සතු අනන්ත ගුණ
බෙලෙන් හැම සැනසිල්ලක් ම වේවා! යි මහත් වූ කරුණාවෙන්
සෙත් ප්‍රාර්ථනා කරමි. අධිෂ්ඨාන කරමි.

ඔබ සියළු දෙනාටම මානසික සැනසිල්ල ළඟා කරගෙන
සියළු දුක දෝමනස්සයන් සිතෙන් බැහැර කරන්න පුළුවනි නම්,
සරු පසකට, සරු බීජයක් වැපුරුව හොත් මනාව එල ලැබෙන්නා
සේ මේ දේශනාවත් සමාධි භාවනාව ඔස්සේ මහත් වූ ඵලයක්
ලබන්න පුළුවනි.

අප සිතන ආකාරය අනුව ඒ අවබෝධය ඔස්සේ, ඒ දුක් -
දොම්නස් පවා තුනී කරගෙන, සමනය කරගෙන, කෙළවර බැහැර
කරන්න අපට පුළුවනි. කායික දොම්නස් ඇතිවන්නේ ගිලන් වීම
සමඟිනි. එයට ප්‍රතිකාර කරන්න පුළුවනි. ඒ වගේම අනිච්ච, දුක,
අනන්ත ත්‍රිලක්ෂණ ධර්මයට අනුව දකින්න පුළුවන් නම්, ඒ කායික
දෝමනස්සය, දොම්නස්සක් ලෙසින් උපාදානය නොකර සිටින්නට
පුළුවනි.

රිදීම, වේදනාව අනිත්‍යයි, එය අනිත්‍යය නිසා දුක් සහගත
වේ. දුකට උරුම වේ. එය ස්ථිර ආත්මයක් හෝ පැවැත්මක් හෝ
මගේ නොවන නිසා, මේ අවබෝධය ඔස්සේ එය දෝමනස්සයක්
ලෙසින් උපාදානය කර නොගැනීමට අවස්ථාවක් ඇති කර ගන්න
පුළුවනි.

ලෞකික වස්තූන් හා ලෞකික ලෝකය ගැන සිතන
ආකාරය අනුව මානසික දුක දෝමනස්සයන් මගේ නොවේ
නම්, මම නොවේ නම්, ස්ථිර ආත්මයක් හෝ පැවැත්මක් නොවේ
නම් සිතට රිදීමක් ලෙසින් අල්ලා ගන්නේ මොනවාද? සිතින්
දුක්ඛ වේදනාව අල්ලා ගන්නේ මේ වෙනස් වීම පිළිගැනීමට
නොහැකි නිසයි.

මේ වෙනස්වීම සාමාන්‍යයෙන් අප හඳුන්වන වෙනස්වීම
නොවේ. මේ පිළිබඳව ගැඹුරින් සිතා බලන්න. “මගේ
බලාපොරොත්තු ඉටු වුනේ නැහැ, මට එය කරගැනීමට නොහැකි
වුණා, මට සැලකුවෙ නැහැ, මට දොස් කිව්වා මේ සෑම දෙයක්
තුළම ගැබ් වී ඇත්තේ කුමක්ද? විපරිනාම ධර්මයයි. එනම් වෙනස්
වීමයි.

මේ සියල්ලම වෙනස් වන්නේය. ඒ අදහස ඔස්සේ මෙනෙහි කරන විට ඒ මානසික දොම්නස ද බැහැර වී යන්නේය. මේ සියලු ම දේ සදාකාලික නොවන බවත්, මේ ජීවිතයෙන් සියල්ලම අවසන් වන බවත් දැන දැන ම අනිත්‍ය වූ ස්කන්ධ පහක් තුළ, අනිත්‍ය වූ චිත්ත වෛතසික ස්ථිරයි, සදාකාලිකයි යනුවෙන් ඇයි අල්ලාගෙන සිටින්නේ?

මෙලෙසින් සදහන් කළොත්, “අපට ජීවත්වෙන්න නොහැකි වෙයි” ඔබට සිතෙන්න පුළුවනි. එසේ නම් කළ යුත්තේ කුමක්ද? මේ පිළිබඳව දුකට පත්වීමෙන්, දොම්නසට පත්වීමෙන් එයට පිළිතුරු ලැබෙනවද? නැත, පිළිතුරුක් නොලැබෙයි. එවිට සිදු වන්නේ කුමක්ද? සැනසීමෙන් ජීවත්වෙන්න තිබෙන මේ මොහොත නැති වීමයි. මේ දෝමනස්සයන්ට මුහුණ දීම වැළැක්විය නොහැකියි.

නමුත් අනිච්ච, දුක, අනත්ත යන ත්‍රිලක්ෂණ ධර්මයට අනුව මනසේ දුක දෝමනස්ස, උපායාස (බලවත් සිත් තැවුල්) බැහැර කරන්න පුළුවනි නම්, ඊළඟට අපට මුහුණපාන්න සිදු වන්නේ දැනට ජීවත්වන පරිසරයෙහි ඇතිවන ගැටළු විසඳා ගැනීමේ අවස්ථාවට පමණයි. එවිට මනස සැනසිල්ලෙන් නිසා නිරවුල් ලෙසින් දකින්න, බලන්න මුහුණ දෙන්න පුළුවනි. ඊළඟට කරන කියන දේ පිළිබඳව පවා නිරවුල්ව සිතන්න පුළුවනි. මේ බොහෝ දේවල් නිරවුල් මනසකින් සිතුවොත්, ඇලීම්, ගැටීම්, මූලාව බැහැර වූ නිරවුල් ම පිළිතුරක් ලැබෙන්නේය.

මේ සූත්‍ර දේශනාවට ප්‍රථමයෙන් ඔබව ධර්මයට ළංකර ගැනීමටයි අදහස් කළේ. දැඩි ආශාව, ලෝභය, රාගය යන මේ දේවල් වැඩි වන විට ජීවන වියදම ද වැඩිවේ. එවිට පවතින ගැටළු ද ක්‍රමයෙන් වැඩිවේ. එදිනෙදා පවුල් පරිසරය තුළ මේ ගැටළු හටගන්නේ කෙසේද?

ලද දෙයින් සතුටු වීම (යථා ලාභ සන්තුට්ඨි), අල්ප වූ කෘත‍්‍ය (අප්පකිච්චි), සැහැල්ලු ඇවතුම් පැවතුම් (සල්ලහුක) මේ ඔස්සේ සිතීමට පුරුදු වුණා නම්, අනිත්‍ය, දුක, අනත්ත යන ත්‍රිලක්ෂණ ධර්මයට අනුව බොහෝමයක් ගැටළු අඩුවෙනවා. මුළුමනින්ම ගැටළු වලින් නිදහස් වෙන්න නම් රහත් වෙන්නට මිනේ.

අපට තිබෙන ගැටළු දෝමනස්සයක් ලෙසින් නොගෙන හැකිතාක් දුරට සැහැල්ලු පැවැත්මකට ළංකර ගන්න පුළුවනි. ඔබ මෙලෙසින් සිතුවොත්, “මම ණය වී සිටින්නේ? ඇයි මම ණය වුණේ?” මේ එලයට හේතුව සොයා බැලිය යුතුය. මේ බොහෝ දේවල් යම් - යම් ඇවතුම් - පැවතුම් තුළදී ඉටු කර ගැනීමට උත්සාහ දරන්නේ ඉතා ඉහළින්මය. නමුත් සැහැල්ලු ඇවතුම් - පැවතුම් තුළදී බොහෝ සැනසිල්ලක් ලබන්න පුළුවනි.

විභාගයකදී වෙහෙස මහන්සි වී පාඩම් කර අවසානයේ ලැබුණු ප්‍රතිඵලය කුමක් වුවත් එය පිළිගැනීමයි කළ යුතු වන්නේ. නමුත් දොම්නසක් ඇති කර ගැනීමෙන් වන්නේ ඊළඟ අවස්ථාව දියුණු නොකරගෙන කායික මානසික දුක දෝමනස්සයන් ඇති කර ගැනීමයි. මේ අවස්ථාවේදී සිත කිලිටු කරගත හොත් තව තවත් ගැටළු වැඩිවෙන්නට පුළුවනි.

මේ හැමදේම ලැබුවත්, සියළු දේ නැතිවුණත් මේ කිසිවක් සදාකාලිකද? නැත. වැඩිම වුණොත් වසර සියයයි. කුමන ආකාරයේ ලෙඩ දුක් මේ ශරීරය තුළ හටගනීදැයි කාහට කියන්න පුළුවන්ද? එවිට මේ සියලු දෑ අත්හරින්න සිදුවෙනවනේ. ධර්මානුකූලව අප සිතිය යුතු වන්නේ එලෙසයි. ‘කය ගිලන් වුවත් සිත ගිලන් නොකරගන්න’ යයි අනේපිඬු සිටාණන්ට, නකුලපිතා ආදීන්ට සදහන් කළ සෙයින් අප හැම කෙනෙක්ම භාවනා මග ඔස්සේ මනස සුවපත් කරගෙන මහත් සුවයක්, සැනසිල්ලක් ඇති කර ගනිමු.

අද පැහැදිලි කිරීමට බලාපොරොත්තු වන්නේ අංගුන්තර නිකායේ සන්නක නිපාතයේ දූතිය පණිණාසකයේ මහා වග්ගයේ සඳහන් නගරපම සූත්‍ර දේශනාවයි.

නගරයක් උපමා කරගෙන පැහැදිලි කිරීමට බලාපොරොත්තු වන සූත්‍ර දේශනාව පවත්වන ස්ථානය සැවැත්තුවරයි. මහණෙනි, යම් කලෙක රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නුවරක සජ්ත නගරාලංකාරයෙන් මොනවට පිළිකෙව් කරන ලද්දේ වේද, ඒ ප්‍රත්‍යන්ත නුවර සත් (හතක්) ආකාරයකින් අලංකාර කර සරසා තිබේ. සතර අහරද කැමති සේ ලැබුණේ, නිදුකින් ලබනුයේත්, විපුල කොට මහත් කොට ලබනුයේත් වේද මහණෙනි, මේ රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරය බැහැරින් පසමිතුරු වූ සතුරන් විසින් (බැහැර සිටින විරුද්ධ වූ සතුරු) දිනාගත නොහැකි යයි කියනු ලැබේ.

මේ නගරය සත් ආකාරයකින් අලංකාර කොට සරසා තිබේ. සතර ආකාරයකින් ආහාර, දුකක්, කරදරයක් නොමැතිව ලැබේ. මහත් කොට ලැබේ. එසේ නම් මේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරය බැහැරින් පැමිණෙන සතුරු වූ කාහටවත් දිනා ගැනීමට පුළුවන් කමක් නොලැබෙන්නේය.

“කතමේහි සන්නහි නගර පරිකඩාරෙහි සුපරිකඩාතං හොති”

මේ නගර අලංකාර කරන, මනාකොට සකසන ඒ කරුණු හත මොනවාද?

මේ කරුණු හත මෙසේය.

1. නුවර දොරටුව මැද සිටවූ කණුව (ඒසිකා)
2. රාජ්‍ය වටා දිය අගලක් තිබීම (පරිඩා)
3. රාජ්‍ය වටා පවුර ඇතුළත මාගීයක් තිබීම (අනුපරියාය පටො)
4. ආයුධ ගබඩාවක් තිබීම (ආයුධං සන්නිවිතං)

5. මනාකොට බලසේනාංක සංවිධානය කොට තිබීම (බහු බලකායෝ පටිවසති)
6. දොරටු පාලකයෙකු සිටීම (දොවරිකො හොති)
7. මේ නගරය වටා ඇති ප්‍රාකාරය (පාකාරො හොති)

1. ඒසිකා ස්ථම්භය

මහණෙනි, මේ රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නුවරෙහි ගැඹුරු වල ඇති, මොනවට හාරා සිටුවන ලද, නොසැලෙන. නොවෙවුලන, ඒසිකා ස්ථම්භයක් වෙයි. එනම් බොහෝ ශක්ති සම්පන්න එකම ගල් කණුවක් සිටුවා තිබේ. එය ගැඹුරු වලක නොසෙල්වෙන සේ සවිකර ඇත. මේ පළමු නගර පරිස්කාරයෙන් රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරය අභ්‍යන්තර වාසීන්ගේ යැපීම සඳහා බාහිර සතුරන්ගේ නිවාරණය සඳහා මොනවට සකස් වූයේ වෙයි. නගරය තුළ සිටින අයගේ පැවැත්ම සඳහාත්, බාහිර සතුරන්ගේ පැමිණීම වැළැක්වීම සඳහාත්, මොනවට ආරක්‍ෂාව පිණිස ද මේ කණුව හේතුවෙයි.

2. පරිඩා (දිය අගල)

තවද මහණෙනි රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නුවරෙහි ගම්හිර වූත්, පළල් වූත් දිය අගලක් සාරන ලදවෙයි. මේ දෙවන නගර පරිස්කාරයෙන් රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරය අභ්‍යන්තරයේ ආරක්‍ෂාව සඳහා බාහිර සතුරන් වැළැක්වීම සඳහා මොනවට සකස් වූයේ වෙයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළේ, නගරය වටේට ගැඹුරු පලල් දිය අගලක් තිබෙනවා. එවැනි ගැඹුරු පලල් දිය අගලක් ඇතිවිට රටට ආරක්‍ෂාවක් තිබෙනවා. අභ්‍යන්තරයේ යැපීම සඳහාත් බාහිර සතුරන්ගේ වැළැක්වීම සඳහාත්, රටේ ආරක්‍ෂාව සඳහාත් මොනවට සැකසුණේ වෙයි. මෙය රාජ්‍ය ආරක්‍ෂක දෙවැනි කරුණයි. ඒ රාජ්‍ය වටා ගැඹුරින් කණින ලද මනාකොට පළල් වූන දිය

අගලක් තිබීමයි.

3. අනුපර්ය පටි

තවද මහණෙනි, රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරයේ උස්වූද, පුළුල් වූද පවුර ඇතුළත මත ඇවිදින මාවතක් වෙයි. අභ්‍යන්තර වාසින්ගේත්, රාජ්‍යයේ රැකවරණයෙන්, බාහිර සතුරන්ගේ ආක්‍රමණ වැළැක්වීම සඳහාත් මෙය හේතු වන්නේය. මෙය තෙවන උපකරණයෙන් යුතුවෙයි. ඒන මහා ප්‍රාකාරය සේ ඇතුළත වටාම මෙහි ඇවිදගෙන යා හැකි මාවතක් තිබේ.

4. ආවුධං සන්නිවිතං හෝති (ආයුධ රැස්කරන ලද්දේ වෙයි.)

තවද මහණෙනි, රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරයෙහි සප්ති තෝමර, (යුද්ධයේදී භාවිතා කරන ආයුධ), සලාක, ඒකතෝරාදී බොහෝ අවි රැස් කරන ලද වෙයි. උල් එකක්, දෙකක්, තුනක් ආදී වශයෙන් නොයෙක් ආකාරයේ බල සම්පන්න ආයුධ වලින් යුත් අංග සම්පූර්ණ ආයුධ ගබඩාවක් රාජ්‍ය තුළ පවත්වාගෙන ඇත.

රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරයේ මේ හතරවන පරිස්කාරයෙන් අභ්‍යන්තරයේ යැපීම (රැකවරණය) සඳහාත්, බාහිර ආරක්‍ෂාව සඳහාත් බොහෝ අවි රැස්කර තැබීම හේතුවක් වන්නේය.

5. බහු බලකායෝ (සිවු රඟ සේනා)

මේ රාජ්‍යයේ ආරක්‍ෂාවට රාජ්‍ය තුළ දක්‍ෂ හමුදාවක් තිබිය යුතුය.

- හස්තාරෝහය (ඇත් හමුදාව)
- අශ්වාරෝහය (අශ්ව හමුදාව)
- රථ රෝහය (රථ හමුදාව)
- පාබල (පයින් ගමන් කරන හමුදාව)

මේ ඉහත චතුරංගනී සේනාවන්, ධජ, කොඩි රැගෙන යන පිරිස, පලිහ රැගෙන යන (චලක) ආහාර පාන රැගෙන යන අය (පිණ්ඩ දායක), දුනු හි රැගෙන යන අය (ධනුධර) සතුරන් මත කඩා පනින අය, මහ ඇත් සමාන අය, ඉතාමත් දක්‍ෂ සෙනෙවියෝ ද නොයෙක් ආකාරයේ සම් සැට්ට ඇඟළ අය නොයෙක් ආකාරයේ යුධමය කටයුතු වල නියැලෙන නොයෙක් ආකාරයේ සවි ශක්ති සම්පන්න හමුදා සේනාංක මේ රාජ්‍ය තුළ සිටිය යුතුය. රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරයේ අභ්‍යන්තර ආරක්‍ෂාව සඳහාත්, බාහිර සතුරන්ගේ වැළැක්වීම සඳහාත් මේ පස්වන නගර පරිස්කාරයෙන් යුතු වෙයි.

6. දෝවාරිකො (දොරටු පාලයා)

මහණෙනි, රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරයෙහි පණ්ඩිත වූ, ව්‍යක්ත වූ, මේධා වී (නුවණැති) ඉතා දක්‍ෂ වූ දොරටු පාලකයෙක් සිටිය යුතුයි. මේ නගරයට නොහඳුනන අයට ඇතුල්වීමට ඉඩ නොදෙන, හඳුනන අය හොඳින් පරීක්‍ෂා කරන ද්වාර පාලකයෙක් විය යුතුයි. බොහොම පණ්ඩිත, ව්‍යක්ත, මේධාවී, (නුවණ තිබෙන) කෙනෙක් ලෙසින් දොරටු පාලකයෙක් රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරය අභ්‍යන්තරයේ ආරක්‍ෂාවටත්, බාහිර සතුරු මර්ධනයත් උපකාරී වේ. මෙය සවන පරිස්කාරයෙන් යුක්ත වේ.

7. නගර පාකාරො (ප්‍රාකාරය)

හත්වෙනි කරුණ තමයි මේ නගරය වටා ඇති ප්‍රාකාරය. මෙය සිඳුරු වැසීමෙන්, හුණු පිලියම් කිරීමෙන්, සම්පන්න වූ උස් වූ ද පුළුල් වූ ද මහා පවුරක් වෙයි. රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරය මේ සත්වන නගර පරිස්කාරයෙන් අභ්‍යන්තරයෙන් රක්තා ලද, බැහැරින් වැළැක්වීම සඳහා සුපරීක්‍ෂිත වූයේ වෙයි.

මේ සප්ත පරිස්කාරයෙන් මනාකොට නගරය පරීක්‍ෂිත වෙයි. එනම්, මනා ආරක්‍ෂිත වූ රාජ්‍යයක් වේ. නගරයේ ආරක්‍ෂාව

මෙන්ම ආහාරයෙන්ද, සම්පූර්ණව තිබිය යුතුය. කවර ආහාර සතරක් කැමති සේ ලබන්නේ, ඒ විපුල සේ ලබන්නේ, නිදුකින් ලබන්නේ ද යත්, ඇතුළත සිටින පුද්ගලයින්ට ජීවත්වන්නට අවශ්‍ය ආහාර තිබිය යුතුයි.

කවර වූ ආහාර සතරක් කැමති සේ ලබන්නේ නිදුකින් සහ මහත්සේ ලබන්නේද?

1. තෘණ / දුර, දිය
2. සහල් වර්ග, යව රැස් කිරීම
3. තල, මුං, මෑ ධාන්‍ය වර්ග රැස් කිරීම
4. මහා සෞඛ්‍ය සේවාව : වෙඩිරු, ගිහෙල්, මී පැණි, සකුරු, ලුණු යන බොහෝ බෙහෙත් වගී රැස් කිරීම.

1. තෘණ / දුර, දිය

මහණෙනි, මෙලොවෙහි රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරයෙහි අභ්‍යන්තර ජනයාගේ රතිය සදහා, (කැමැත්ත පිණිස) ක්‍රාසය නොපැවතීම සදහා, (හයට පත්වන්නේ නැති බව), පහසු විහරණය සදහාත්, බැහැරියන් නවතනු සදහාත්, (පිටතින් පැමිණෙන අය) බොහෝ තෘණ, දුර හා ජලය රැස්කොට තබන ලද වෙයි. මෙහි තෘණ යනුවෙන් සදහන් වනුයේ (තිණකට්ඨ) සතුන්ට ආහාරයට ගන්නා තණකොළ මෙන්ම පොළවෙහි දිගට ඇදී යන හැම පැළෑටියක්ම අයත් වේ. ඒ වගේම ජලය පහසුවෙන් ලබාගත හැකි ආකාරයට රැස්කර තැබීමයි.

2. සහල් වර්ග, යව රැස් කිරීම.

මහණෙනි, රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නුවරෙහි, අභ්‍යන්තරිකයන්ගේ රතිය පිණිස, පරික්‍රාස (හයට පත් නොවීම) නොවීම පිණිස, පහසු විහරණය පිණිස, බැහැරියන්ගේ නැවතුම පිණිස, බොහෝ හාල්

හා යව රැස්කොට තබන ලද වෙයි. මේ නගරයේ ජීවත්වන පිරිසට පහසුවෙන් ජීවත් වීමටත්, බියක් ඇතිනොවෙන්නත්, පිටතින් පැමිණෙන්නන් වැළැක්වීමටත්, සුවසේ අනුභව කළ හැකි පරිද්දෙන් සහල් වර්ග, ජලය ආදියෙන් පරිපූර්ණ ලෙසින් සකසා තිබෙන්නේ වෙයි.

3. තල, මුං මෑ ආදී ධාන්‍ය රැස් කිරීම.

තවද මහණෙනි, රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරයේ අභ්‍යන්තර ජනයාගේ රතිය පිණිස, පහසු විහරණය පිණිස, බැහැරියන් පැමිණෙන පිරිස නැවතුම පිණිස බොහෝ තල, මද, මුං ආදී ධාන්‍ය වර්ග රැස්කොට තබන ලද වෙයි. මේ නගරයේ වාසය කරන ජනයාගේ කැමැත්ත, බලාපොරොත්තු ඉටු කරගෙන බියක් සැකයක් ඇති නොවෙන්න පහසුවෙන් වාසය කිරීම පිණිස බොහෝ ධාන්‍ය වර්ග හා සෙසු අනෙකුත් ආහාර රැස් කොට තිබෙන්නේ වෙයි.

4. මහා සෞඛ්‍ය සේවාව

මහණෙනි රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරයෙන් අභ්‍යන්තර දනන්ගේ රතිය පිණිස, ක්‍රාසය පිණිස, පහසු විහරණය පිණිස බැහැරියන් වළකනු පිණිස ගී, ගිහෙල්, වෙඩිරු, තෙල්, මී පැණි, හකුරු, ලුණු (සප්පි, නවනිතං තේලං මධුචාණිතං ලෝණං) යනාදී බෙහෙත් රැස්කොට තබන ලද්දේ වෙයි.

මෙයයි සතර ආකාරයකින් ආහාර යයි සදහන් කළේ. මහණෙනි, මේ ආහාර හතර කැමති සේ ලබන්නේද, නිදුකින් ලබන්නේද, විපුල සේ ද ලබන්නේ වෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරයේ මේ සප්ත නගර පරිස්කාරයෙන් පරිපූර්ණ වේද, මේ සතර ආහාර නිදුකින් මහත් සේ ලබන්නේ වේද, මේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරයට බැහැරියන් එන සතුරන්, පස මිතුරන්,

මිතුරු නොවන අය විසින් අල්ලා ගත නොහැකි වේ යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි එ පරිද්දෙන්ම යම් කළෙක ආයඪී ශ්‍රාවකයෙක් කරුණු සතකින් සමන්තාගත වූයේ උත්කෘෂ්ඨ චිත්ත වෛතසික පහළ කරගෙන, දිට්ඨධම්ම සුඛ විභාරයෙන් (මෙලොව වශයෙන් සුව සැනසිල්ල සැප පිණිස) යුතු වූ සතර ධ්‍යානයන්ද කැමති සේ ලබන්නේ, විපුල සේ ලබන්නේ වේද, මහණෙනි, මේ ආයඪී ශ්‍රාවකයාට පාපී වූ මාරයා විසින් කිසිවක් කළ නොහැකියි. එනම් යටත් කර ගත නොහැකියි. දිනාගත නොහැකියි.

මහණෙනි, රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරය සතුරන්ට ආක්‍රමණය කිරීමට නොහැකි වන්නේ යම් ආකාරයෙන්ද, ධම් මාර්ගය තුළ පැමිණි ආයඪී ශ්‍රාවකයා ධම් රාජ්‍යය තුළ කරුණු හතකින් සමන්විත වේ. මේ කරුණු හත නම්,

1. ශ්‍රද්ධාව
2. පවට අැති ලජ්ජාව
3. පවට බය
4. බහුශුභ බව
5. ආරද්ධ විරිය
6. සිහිය
7. ප්‍රඥාව

1. ශ්‍රද්ධාව - ඒසිකා ස්ථම්භය

මහණෙනි, යම් පරිද්දෙන් රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරයේ ගැඹුරට කණින ලද, මොනවට සිටුවන ලද, නොසැලෙන, නොවෙවුලන, ඒසිකාස්ථම්භය (ඉන්දු බිලය) අභ්‍යන්තරයන්ගේ යැපීම සඳහා, බැහැරියන් වළකනු සඳහා වේද, මහණෙනි එපරිද්දෙන්ම ආයඪී ශ්‍රාවකයා ශ්‍රද්ධා ඇතිවෙයි.

ගැඹුරින් භාරා සිටුවන ලද, නොසෙල්වෙන, නොවෙවුලන ශක්තිමත් ලෙස සිටුවන ලද ගල් කණුව සේ බලවත් වූ ශ්‍රද්ධාවක් තිබිය යුතුය. ඒ ආයඪී ශ්‍රාවකයා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අවබෝධය වටහා ගනී. (සද්ධො භොති සද්දහති තථාගතස්ස ඛොධං ඉතිපිසෝ භගවා අරහං .....)

තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි මේ ආකාරයටද අවබෝධය අදහා ගනී. කෙසේද? ඒ භාග්‍යවත් වූ අරහත් වූ, සම්මා සම්බුද්ධ වූ, විජ්ජාවරණ සම්පන්න වූ, සුගත වූ, ලෝකවිදු වූ අනුත්තරෝ පුරිසදම්ම සාරථී වූ, දෙවි මිනිසුන් හට ශාස්ත්‍රා වූ, බුද්ධ වූ භගවා වූ යන මේ නව අරහාදී ගුණ පිළිබඳව අවබෝධයෙන් පැහැදීමයි.

මහණෙනි, ශ්‍රද්ධාවන්ත ආයඪී ශ්‍රාවකයා, අකුසල් දුරලයි (අකුසලං පජ්හති), කුසල් වඩයි (කුසලං භාවෙති) වැරදි දේ අත්හරීයි. (සාවජ්ජං පජ්හති) නිවැරදි දේ ප්‍රගුණ කරයි. (අනවජ්ජං භාවෙති) පිරිසිදු ආත්මය පරිහරණය කරයි. (සුද්ධං අත්තානං පරිහරති)

මෙහිදී සඳහන් කළේ බුදුරජාණන් වහන්සේ පළමු කරුණින් සමන්තාගත වන බවයි.

නගරයේ ආරක්‍ෂාවට උපකරණ හතක් සකස් කර ඇති සේ ආයඪී ශ්‍රාවකයාට පිටතින් පැමිණෙන පාපිමාර හා මාර බලවේග වලින් වැළකීමේ පළමු ආරක්‍ෂක ස්ථම්භය ශ්‍රද්ධාවයි.

“තථාගතස්ස ඛොධං” යනුවෙන් සඳහන් වනුයේ චතුරායඪී සත්‍යය ධම්මය පිළිබඳ අවබෝධයයි. මෙහිදී නව අරහාදී බුදුගුණ, බෝධිය ලෙසින් ගලපනවා. එහි මනා වූ අදහස දැනගෙන සුවිසි මහා ගුණයම මනා වූ තේරුම් ඇතිව දැනගන්න.

නව අරහාදී බුදුගුණ මනා ලෙස විමසා දැනගෙන එය

තමන්ගේ ජීවිතයට ගලපා බලන්න. ඒ ගුණයන් තමාගේ සිත - කුළ ඇති කරගන්නේ කෙසේද? යන්න සිතා බලන්න. මේ ආකාරයට බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ශ්‍රද්ධා ගුණය ඇති කරගන්න. ඒ ශ්‍රද්ධාව නොවෙනස් වන ආකාරවකී ශ්‍රද්ධාවයි. ශ්‍රද්ධාව නොවෙනස්ව පවත්වා ගන්න නම් සෝවාන් මාරී - ඵල අවබෝධයෙන් නියම ආකාරයෙන් ආයඝී මාරීයට ඇතුළු විය යුතුය.

“බුද්ධිං ජීවිත පරියන්තං සරණං ගච්ඡාමි” යනු ‘මේ ජීවිතය කෙළවර දක්වාම මම බුදුන් සරණ යාමෙන් බැහැර නොවෙමි’ යන අදහසයි. ඒ තත්වයට තමන්ට පත්වෙන්න පුළුවනි.

නමුත් ‘බුද්ධිං ජීවිතං යාව හිබ්බානං සරණං ගච්ඡාමි’ යනු ‘නිවන දක්වාම බුදුන් සරණ යමි’ යන්නයි. නමුත් එය තරමක් සැක සහිතයි. අඩුම තරමේ සෝවාන් මාරීඵල ලාභියෙක් වන්නට නොහැකි වූවොත්, ඊළඟ භවය මිථ්‍යාදෘෂ්ඨික පවුලක හෝ තිරිසන් භවයක උපත ලදහොත් නිවන දක්වාම බුදුන් සරණ යන බවට පොරොන්දු වන්නේ කෙසේද?

මේ ජීවිතයේදී ‘මම බුදු සරණ යාමෙන් බැහැර නොවෙමි’ යන තැනට පත්වෙන්න පුළුවනි. මේ ලෙසින් නව අරහාදී බුදු ගුණ ගැන පැහැදීමක් ඇති කරගන්න. ඒ ශ්‍රද්ධාවන්ත ආයඝී ශ්‍රාවකයා අකුසල් දුරලයි. කුසල් වඩයි. සාවද්‍ය දුරලයි, අනවද්‍ය (නිවැරදි) දේ වඩයි. පිරිසිදු ජීවිතයක් පරිහරණය කරයි. එවිට සිත පිරිසිදුයි. වාචසික ස්වභාවයන් හොඳයි. සීලයට අනුව ආත්මීය පැවැත්ම පිරිසිදුයි.

2. පවට ඇති ලජ්ජාව - පරිබා

මහණෙනි යම් පරිද්දකින් රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරයෙහි ගැඹුරු වූද, පුළුල් වූ ද දිය අගල අභ්‍යන්තරයේ ආරක්‍ෂාව සඳහා බාහිර අනතුරු වැළකීම සඳහාත් වේද, මහණෙනි එපරිද්දෙන්ම ආයඝී ශ්‍රාවකයා කුළ හිරි (පවට ලජ්ජාව ඇති වෙයි.)

කයින් කෙරෙන දුසිරිත් පිළිබඳව (හිරියති කාය දුච්චරිතේන), වචනයෙන් සිදුවන දුසිරිත් පිළිබඳව (හිරියති වචී දුච්චරිතේන), මනසින් සිදුවන දුසිරිත් පිළිබඳව (හිරියති මනොදුච්චරිතේන) ලජ්ජිත වෙයි. පාපී (ළාමක) අකුසල ධර්මයන්හි යෙදීමට ලජ්ජා වෙයි. (හිරියති පාපකානං අකුසලානං සමාපත්තියා)

දිය අගල බදු හිරි (පවට ලජ්ජාව) යෙන් යුතු ආයඝී ශ්‍රාවකයා අකුසල් දුරලයි. (අරිය සාවකො අකුසලං පජ්හති) කුසල් වඩයි. සාවද්‍ය දුරලයි, අනවද්‍ය (නිවැරදි) වඩයි. ශුද්ධත්වය (පිරිසිදු බව) පරිහරණය කෙරේ.

දිය අගලින් බලාපොරොත්තු වන්නේ, නුවරෙහි අභ්‍යන්තර ආරක්‍ෂාවත්, බාහිරින් පැමිණෙන මිතුරු අය, මිතුරු නොවන අය. සතුරන් පැමිණීම වැළැක්වීමයි. ඒ වගේ ශ්‍රාවක අකුසල් සිත, කය, වචනයෙන් සිදුකරන්න ලජ්ජා ඇති කර ගන්නවා. රාජ්‍ය වටා තිබෙන දිය අගල සේ ලජ්ජාවෙන් (හිරි) අකුසල් වලකනවා. අකුසල් නමැති පාප මිතුරන්ට, සතුරන්ට ඇතුළු වෙන්න අවසාවක් නැහැ. සිත, කය, වචනයෙන් වැරදි සිදු කරන්නේ නැහැ.

3. පවට භය - අනුපරියායපථො

මහණෙනි, යම් පරිද්දෙන් රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරයෙහි උස්වූත්, පුළුල් වූත් අනුපරියා පථය මේ නගරයෙහි ආරක්‍ෂාව සඳහාත්, බැහැරින් පැමිණෙන්නන්ගෙන් වැළකීම සඳහාත් හේතු වේද මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ආයඝී ශ්‍රාවකයා ශ්‍රාවක අකුසල් වලට බිය ඇති වෙයි. (ඔත්තප්පී භොති) කාය, දුශ්චරිත, වචී, දුශ්චරිත, මනො දුශ්චරිතයන්ට බිය ඇතිවෙයි. (ඔත්තප්පති කාය දුච්චරිතේන, ඔත්තප්පති වචී දුච්චරිතේන, ඔත්තප්පති මනො දුච්චරිතේන) ශ්‍රාවක අකුසල ධර්ම සමාපත්තියෙහි බිය දනවයි. (ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා). පවට බිය ඇති ධම් මාරී කෙළවරක් ඇති ශ්‍රාවකයා අකුසලය දුරලයි, කුසලය වඩයි, සාවද්‍ය දුඵලයි, අනවද්‍ය (නිවැරදි) දේ වඩයි. ශුද්ධ වූ ආත්මය පරිහරණය කරයි.

4. බහුශ්‍රැත බව - ආවුධිම සන්නිවේදන

යම් පරිද්දෙන් රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත ජනයා රැකීම සඳහාත් බැහැරින් පැමිණෙන අය වැළැක්වීමටත් අවි ආයුධ වලින් සමන්විත ආයුධ ගබඩාවක් තිබිය යුතුය. ඒ වගේම ආයුධ ශ්‍රාවකයා බහුශ්‍රැත වූයේ (බහුස්සුනො හොඳින්) ශ්‍රැතධර, හොඳින් මතක තබාගැනීම (සුභධරො සුභ සන්නිවේදය) ඇතියේ වෙයි.

බොහෝ දේවල් ධර්මයේ මැනවින් අසා තිබෙනවා (බහුශ්‍රැත) ඇසූ දේ හොඳින් මතකයේ තබා ගෙන (ධ්‍රැත) වචනයෙන් ප්‍රගුණ කර (වචසා පරිචිතා) එය නුවනින් මෙතෙහි කරයි. (මහසානුපෙක්ඛිතා) පිරිසිදු දෑක්මක්, පැහැදිලි අවබෝධයකට පැමිණෙයි. (දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිද්ධා)

මේ ධර්මය හොඳින් සිහිපත් කරමින්, මූල, මැද, අග යහපත් වූ අර්ථ සහිත වූ, පැහැදිලි වූ මුළුමනින් ම පරිපූර්ණ වූ, බ්‍රහ්මචරියාව මුල් කරගත් ධර්මයක් විය යුතුයි.

“යෙ තෙ ධම්මා ආදී කළ්‍යාණං, මජ්ඣෙ කළ්‍යාණං, පරියොසාන කළ්‍යාණං, සාතට්ඨං, සබ්‍යඤ්ජනං, කේවල පරිපූර්ණං, පරිසුද්ධං, බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති”

මේ ධර්මය රාග,දෝෂ, මෝහ ආදියෙන් බැහැර විය යුතුයි. මූල, මැද, අග තුනම පිරිසිදු විය යුතුයි. පිරිසිදු බ්‍රහ්මචරියාව ඉලක්ක කරගත් එබඳු ධර්මයකිනුයි බහුශ්‍රැත විය යුත්තේ. ඒ ධර්මය මතකයේ දරාගෙන, වචනයෙන් පුරුදු කරමින් නුවණින් මෙතෙහි කළ යුතුයි.

මහණෙනි, මේ ආකාරයට ශ්‍රැතය අවිකෘතව ඇති ආයුධ ශ්‍රාවකයා (සුතාවුධො භික්ඛු) මේ ශ්‍රැතය නගරයේ තිබූ ආයුධයක් සේ අකුසලය දුරලයි. කුසලය වඩයි. වැරදි දේ ඉවත් කරමින් නිවැරදි දේ සිදු කරයි. පිරිසිදු ලෙසින් ජීවිතය පරිහරණය කරයි.

5. ආරද්ධි විරිය - බහු බලකායෝ

යම් පරිදි රජුගේ ප්‍රත්‍යන්ත නගරයෙහි ඇත්, (හස්ථාරෝහ) අස් (අස්සාරෝහ) රථිකා (රථවල නැගුණු අය) දුනු හී දුර්භ අය (ධනුශ්ගහ) උතුරු සඵච නැතැති ආයුධ සහ වජ්‍රායුධ දුර්භ අය (වෙලකා වලකා) පිණ්ඩදායික, (යුධයෙහි ගැවසුන), සතුරන් මත කඩා පතින (උග්ගා රාජපුත්තා), ඇතුලට පතින්නන් (පක්ඛන්දිනො), මහ ඇත් සමාන අය (මහානාගා), අසහායසුරයෝ (සුරා), සම්සර්ථිට ඇගැලූ අය (වම්ම යොධිනො), ගෙහි දාසයන් සමාන අය (දාසකපුත්තා) නොයෙක් මාදිලියේ ඉතා දක්ෂ, පළපුරුදු සේනා කණ්ඩායම් වලින් සමන්විත වෙයි. මේ දක්ෂ බලකායකින් සමන්විත වී සිටින්නේ අභ්‍යන්තර වාසීන්ගේ රැකීම සඳහාත් බාහිර සතුරන්ගෙන් වැළකීම සඳහා වේ.

මහණෙනි ඒ පරිද්දෙන්ම ආයුධ ශ්‍රාවකයා අකුසල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය සඳහාත්, කුසල ධර්මයන්හි දැඩි පැවැත්ම එනම් කුමන බාධක හමුවේ වුවත් කුසල මාගීයෙන් ඉවත් නොවීම පිණිස විරිය දරන්නේ, මනාව විරිය දරමින් වාසය කරයි. මේ විරිය සංඛ්‍යාත බලකාය ඇති ආයුධ ශ්‍රාවකයා අකුසල ධර්ම දුරලයි. කුසල් වඩයි. කුසල් දහම් වැඩීමට ස්ථිර විරියයක් ඇති කරගනී. (ථාමවා), දැඩි විරියයක් තිබිය යුතුය. (දුල්භ පරක්කමො), බලවත් වූ උත්සාහයෙන් යුතුව කුසල් දහම් දියුණු කර ගැනීමට මේ ආයුධ ශ්‍රාවකයා උත්සාහ දරයි.

6. සිහිය - දෝචාරිකෝ

මහණෙනි, යම් පරිදි රජුගේ පාසල් නුවරෙහි පණ්ඩිත, ව්‍යක්ත, නුවණැති අනවශ්‍යය පුද්ගලයන් වළකන, අවශ්‍ය පුද්ගලයන් ඇතුලට ගැනීමට, ජනයාගේ ආරක්ෂාව පිණිස දොරටුපාලකයෙක් සිටීද, එපරිද්දෙන් ආයුධ ශ්‍රාවකයා සිහියෙන් සිටියි. (සතිමා හොඳින්) උත්තම ස්මෘතියෙන්. එනම්, ඉහළ මට්ටම් සිහියෙන් යුතුව (පරමෙහ සති හෙපක්ඛෙන) හා ස්ථානෝචිත ප්‍රඥාව (භිප්ඛ) ගුණයෙන්

සමන්විත වූ බොහෝ පෙර කළ දෑ, කථා කළ දේ සිහිකරන්නේ පුන - පුනා සිහි කරන්නේ ස්මාති ඇතියේ වෙයි. (විරකතමිපි, විරහාසිතමිපි, සරිතා අනුස්සරිතා)

මේ ආයතී ශ්‍රාවකයා අකුසල් දුරලයි. කුසල් වඩයි. වැරදි දේ බැහැර කරයි. නිවැරදි දේ වඩයි. පිරිසිදු ජීවිතයක් පරිහරණය කරයි. මේ හයවැනි ධර්ම කරුණෙන් සමන්තාගත වීමයි.

7. ප්‍රඥාව - පාකාරෝ

මහණෙනි, යම් පරිදි රජුගේ මේ ප්‍රත්‍යාන්ත නුවර සිදුරු වැසීමෙන් හොදින් කපරාරු කරන ලද සම්පූර්ණයෙන් උස් වූ ආවරණය කරන වා කවුළු වලින් සමන්විත වූ ඒ උස් පවුර නිසා අභ්‍යන්තර ආරක්‍ෂාවක්, බාහිර කරදරක් ඇති නොවේ.

එපරිද්දෙන් ම ආයතී ශ්‍රාවකයා ඇතිවීම නැතිවීම ගැන දන්නා (උදයභ භාමිනියා පඤ්ඤාව) අවබෝධය ඇති නිර්වේදය (නිබ්බේධිකාය) ඇසුරු කළ මනාසේ දුක්ඛකිංචය දන්නා විදර්ශනා ප්‍රඥාවෙන් සමන්තාගත බවයි. (අරියාය නිබ්බේධිකාය සම්මා දුක්ඛකිංචය භාමිනියා)

බාහිරින් එන වා සුළං වැළැක්වීමට හුණු පිළියම් කර සිදුරු ආවරණය කර ඇති උස් ප්‍රාකාරය සේ මේ ආයතී ශ්‍රාවකයා මනා ප්‍රඥාවෙන් යුතු වෙයි. (පඤ්ඤාවාසනලේපන සම්පන්නො භික්ඛවෙ අරියසාවකො)

මේ ආයතී ශ්‍රාවකයා උදයව්‍ය භාමිණි (හටගත් දේ නැතිවන බව දන්නා) නුවණින් ආයතී වූ නිර්වේදය ඇසුරු කරනවා. සම්මුතියෙහි පරිහරණය කළත් නොගැටී උපාදානය කර නොගෙන මනාසේ දුක් ක්‍ෂය කිරීමේ වැඩ පිලිවෙල විදර්ශනා ප්‍රඥාවෙන් මේ සියළු දුක් නැති කරන්න ඕනෑ යන අවබෝධය තිබෙනවා. ඒ ප්‍රඥාවට පත්වෙනවා යන අදහසයි.

මේ ප්‍රඥාවට පැමිණි ආයතී ශ්‍රාවකයා අකුසල් දුරලයි. කුසල් වඩයි, වැරදි දේ ඉවත් කරයි, හරි දේ වඩයි. පිරිසිදු ලෙස තම ජීවිතය පරිහරණය කරයි. මේ සද්ධර්මයෙන් සමන්තාගත වූ සත්වන කරුණයි.

ශ්‍රද්ධාව, හිරිය, ඔහස්, ශ්‍රැත, විරිය, සතිය, ප්‍රඥාව යන මේ කරුණු හතෙන් ආරක්‍ෂාවන ආයතී ශ්‍රාවකයා අනාරක්‍ෂිත නොවෙයි. අප අනාරක්‍ෂිත වන්නේ මනසිනුයි.

යම් පුද්ගලයෙක් ශ්‍රද්ධාවෙන් යුතු වන විට අනාරක්‍ෂිත නොවන්නේය. ඒ වගේම හිරි ඔහස් ඇතිවිට, පාපයට ලජ්ජා බිය ඇතිවන විට, ශ්‍රැතය, විරියය ප්‍රඥාව ඇති විට අනාරක්‍ෂිත නොවේ.

බාහිරව ආරක්‍ෂාව සලසා ගන්නා සේම (නිවසක නම් අගුළු සහිත දොරක් යොදා වැඩි ආරක්‍ෂාවට වටේට තාප්පයක් යොදා ගන්නා සේ) අපේ මනස, අධ්‍යාත්මය ආරක්‍ෂාව සලසා ගත යුතුවේ. අප අනාරක්‍ෂිත වන්නේ, මේ හත අප තුළ නැතිවන විට සිත් තුළ ගුණධර්ම නැතිවෙනවා. මනසට ආරක්‍ෂාව, මේ ශ්‍රද්ධාව ආදී කරුණු හතෙන්ම ඇති කරගන්න පුළුවනි. සියල්ල දිරාගෙන ගොස් අත් හැරෙන විට අප අනාරක්‍ෂිත වන්නේ මේ හත නැතිවිටයි. මේ ගුණධර්ම හත වැඩෙනවා නම් ලොකු සුවපත් භාවයක්, මනසට ආරක්‍ෂාවක් වැඩෙනවා. නගරූපම සූත්‍ර දේශනාවෙන් පෙන්වා දුන්නේ නගරයක් ලෙසින් මේ සිත ආරක්‍ෂා කර ගන්නා ආකාරයයි.

උතුම් වූ සිතුවිලි ද මෙලොව සුව විහරණ ගෙන දෙන කවර ධ්‍යාන සතරක් කැමැතියේ ලබන්නේත් නිදුකින් ලබන්නේත් විපුලභාවයෙන් ලබන්නේත් වේය යත්:

- (1) මහණෙනි, යම් පරිදි රජුගේ ප්‍රත්‍යාන්ත නගරයෙහි අභ්‍යන්තරයන්ගේ රතිය සඳහා බිය නැති විට පහසුවිහරණ සඳහා බාහිරයන් වළහනු සඳහා බොහෝ තෘණ, කාෂට, උදක ගස් කොට තබනලද වේද, මහණෙනි, එසෙයින් ආයතීශ්‍රාවක කාමයෙන් වෙන් ව ම අකුශල ධර්මයෙන් වියුක්ත ව ම තමාගේ අභිරතිය සඳහා බිය

නැති වීම සඳහා පහසු විහරණ සඳහා නිව්ණයට වැදගතු සඳහා සවිතකී වූ සවිචාර වූ විවේකජ වූ ප්‍රීති හා සුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි.

(2) මහණෙනි, යම් පරිදි රජුගේ ප්‍රත්‍යානන නගරයෙහි ආභ්‍යන්තරකයන්ගේ අභිරතිය පිණිස බිය නැති වීම පිණිස, පහසු විහරණය පිණිස, බැහැරි සතුරන් වළහනු පිණිස, බොහෝ ශාලි යව රැස් කොට තබන ලද වේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන්ම ආයඤ්චක විතකුච්චාරයන්ගේ ව්‍යුපශමයෙන් අධ්‍යාතමයෙහි මනා පැහැදීම ඇති විතකයාගේ එකාග්‍රභාවයෙන් යුත් අවිතකී අවිචාර වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීති හා සුඛ ඇති චිතිය ධ්‍යානයට තමාගේ රතිය පිණිස ද පරිත්‍රාස නොවන පිණිස ද පහසු විහරණ පිණිස ද නිවනට වැදගත් පිණිස ද එළැඹ වෙසෙයි.

(3) මහණෙනි, යම් පරිදි රජුගේ ප්‍රත්‍යානන නගරයෙහි ආභ්‍යන්තරයන්ගේ රතිය සඳහා අපරිත්‍රාසය සඳහා පහසුවිහරණ සඳහා බැහැරි සතුරන් වළහනු සඳහා බොහෝ තල, මෑ, මුං ආදිය රැස් කොට තබන ලද වේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම අරීසව් ප්‍රීතිය ආදියගේත් විරාගයෙන්, සිහි ද ඇතියේ සමාසක්ප්‍රඥා ඇතියේ උපෙක්‍ෂක ව වෙසෙයි. සුඛය ද නාමකයින් විදුනේය. ආයඤ්චයේ යම් පුද්ගලයෙක් උපෙක්‍ෂා ඇතියේ සමාතිමත් වූයේ සුඛවිහාරී යයි කියත් නම් තමාගේ රතිය සඳහා බිය නැතිවීම සඳහා පහසුවිහරණ සඳහා නිවනට වැදගතු සඳහා එබඳු තෘතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි.

(4) මහණෙනි, යම් පරිදි රජුගේ ප්‍රත්‍යානන නගරයෙහි ආභ්‍යන්තරකයන්ගේ අභිරතිය සඳහා, බිය නැතිවීම සඳහා, පහසුවිහරණය සඳහා බාහිරයන්ගේ නිවාරණය සඳහා ගිනෙල්, වෙඬෙරු, මී පැණි, සකුරු, ලුණු යන බොහෝ භෞෂ්‍ය රැස් කරණ ලද වේද, මහණෙනි, එ පරිදිම ආයඤ්චක තෙම තමාගේ අභිරතිය සඳහා අපරිත්‍රාසය සඳහා පහසුවිහරණ සඳහා නිවනට වැදගතු සඳහා සුඛයාගේත් ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේත් ප්‍රභාණයෙන් පළමු ම සොම්නස් දොම්නසුන්ගේ නැතිවීමෙන් අදුක වූ අසුඛ වූ

උපෙක්‍ෂා සමාති දෙකින් පිරිසිදු වූ චතුරුථධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි.

මේ උතුම් සිතුවිලි ද මෙලොව සැප විහරණාදී වූ ධ්‍යාන සතර කැමතියේ ලබන්නේත්, නිදුකින් ලබන්නේත්, විපුලසේ ලබන්නේත් වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක අරීසවූ මෙ සපත සද්ධම්මයෙන් සමන්ධාගත වේද, උතුම් සිතුවිලිද මෙලොව සැප විහරණයද වූ සතර ධ්‍යානයන් කැමතියේ ලබන්නේද, නිදුකින් ලබන්නේද, විපුලසේ ලබන්නේත් වේද.

මහණෙනි, මේ ආර්යශ්‍රාවකයාට මාරයා විසින් කිසිවක් කළ නොහැකි වෙයි. පාපී බව විසින් කිසිවක් කළ නොහැකි වෙයි.

අප හැම දෙනාම ශ්‍රද්ධාව ආදී ආරක්‍ෂිත කරුණු හතෙන් ජීවිතය වඩන්න හැකිතාක් දුරට උත්සාහ දරමු. මහත් වූ සැනසිල්ලක්, සුවයක් ඇති කරගන්න පුළුවනි. මගේ ලෝකය කියන මේ ජීවිතය අල්ලා ගැනීමෙන් තොරව පිරිසිදුව පවත්වා ගෙන පිරිසිදුවම මියැදෙන්න පුළුවනි.

සතර අපායෙන් නිදහස් වී සිත දියුණු කර ගතහොත් 'අධිචිත්ත මනුයුක්තේන' අෂ්ඨ සමාපත්ති සහිත බලවත් වූ සිතක් ඇති කර ගෙන ධර්මාවබෝධයට අවස්ථාව සලසා ගන්න පුළුවනි.

ඔබ අප සියළු දෙනාටම උතුම් චතුරායඤ්ච සත්‍ය ධම්මය අවබෝධය පිණිසම මෙම දේශනාවක් හේතු වේවායි මහත් වූ කරුණාවෙන් අධිෂ්ඨාන කරනවා!

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

ආයතී ශ්‍රාවකයා හෝ ශ්‍රාවිකාව විසින් සිහිපත් කළ යුතු
ධර්ම රත්නයේ ගුණ හයකි.

- ස්වක්කතෝ භගවතා ධම්මො - භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මනා කොට ධර්මය දේශනා කළහ. එනම් රාග, දෝෂ, මෝහ බැහැර කරමින් මූල, මැද, අග මනාකොට ගළපා අර්ථ රසයෙන් හා ධර්ම රසයෙන් යුතුව බුන්මවරියාවට ශ්‍රාවකයන් යොමු කරමින් දේශනා කරනු ලැබුවා.
- සන්දිට්ඨිකො - මේ උතුම් ධර්ම රත්නය පිළිපැදීමෙන්, වර්තමාන භවයේදීම ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන්ම අවබෝධ කොට ගත හැකියි. කෙලෙස් සන්සිඳෙන අයුරු දැකිය හැකියි.
- අකාලිකො - මේ උතුම් ධර්ම රත්නය පිළිපදින්නාවූ සත්පුරුෂයන්ට වර්ෂ ගණන් හෝ මාස ගණන් ගතවීමෙන් නොව එදිනෙදාව ලැබිය හැකි ගුණවලින් යුක්තයි. එනම් කල් නොයවා විපාක දෙන්නේය.
- ඵහිපස්සිකො - "එන්න", "බලන්න" යන ආරාධනාව කරමින් නොබියව ඉදිරිපත් කළ හැකිය.
- ඔපනයිකො - අන් සියලු දෙයටම වඩා පළමුවම, මේ උතුම් ධර්මය සිතෙහි පිහිටුවීමට සුදුසු වන්නේය.
- පච්චත්තං වෙදිතබ්බෝ
- විඤ්ඤානිති - නුවණ ඇත්තන් විසින්ම වෙත වෙනම අවබෝධ කටයුතු වන්නේය.

ආයතී ශ්‍රාවකයා හෝ ශ්‍රාවිකාව විසින් සිහිපත් කළ යුතු
සංඝ රත්නයේ ගුණ හයකි.

- සුපට්ඨන්තෝ භගවතෝ සාවකසංඝො - භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක සංඝයා වහන්සේ අධි ශීල, අධි චිත්ත, අධි ප්‍රඥා සංඛ්‍යාත සුන්දර ප්‍රතිපත්තියක් ඇති සේක.
- උජුපට්ඨන්තෝ භගවතෝ සාවකසංඝො - භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක සංඝයා වහන්සේ අධිශීල, අධි චිත්ත, අධි ප්‍රඥාව සංඛ්‍යාත සෘජු ප්‍රතිපත්තියෙහි යෙදෙන සේක.
- ඤ්ඤාපට්ඨන්තෝ භගවතෝ සාවකසංඝො - භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක සංඝයා වහන්සේ අධි ශීල, අධි චිත්ත, අධි ප්‍රඥා සංඛ්‍යාත නිවනට හේතුවන ප්‍රතිපත්තියෙහි වැඩිම කරවන සේක.
- සාමිච්චිපට්ඨන්තෝ භගවතෝ සාවකසංඝෝ - භාග්‍යවතුන් ශ්‍රාවක සංඝයා වහන්සේ අධි ශීල, අධි චිත්ත, අධි ප්‍රඥා සංඛ්‍යාත ගරු කිරීමට සහ කල්‍යාණ මිත්‍ර සේවනයට සුදුසු පිළිවෙතෙහි පිහිටා සිටින සේක.
- යදිදංචත්තාරි පුරිසයුගාහි අට්ඨපුරිස පුග්ගලා ඒස භගවතෝ සාවකසංඝො - භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඒ ශ්‍රාවක සංඝයා වහන්සේ යුගල වශයෙන් හතරකද පුද්ගල වශයෙන් අටදෙනෙකද වන සේක.
- ආහුණ්ණයොසා - ඉතා දුර සිට වුවද ගෙනවිත් පිළිගන්නා සිවුපසය පිළිගැනීමට සුදුසු වන සේක.
- පාහුණ්ණයොසා - දුර බැහැර සිට පැමිණෙන ආගන්තුක වූ ඤාති හිත මිතුරන් උදෙසා පිළියෙල කළ දෙය වුවද පිළිගැනීමට සුදුසු වන සේක.
- දක්ඛිණ්ණයොසා - සැදහැවතුන් විසින් පරලොව සැප පතා පුදන දානය පිළිගැනීමට සුදුසු වන සේක.
- අඤ්ඤාපට්ඨන්තො - සියලු දෙවි, බ්‍රහ්ම, මිනිසුන් විසින්ම දොහොත් මුදුන් තබා කරන නමස්කාරය පිළිගැනීමට සුදුසු වන සේක.
- අනුත්තරං පුඤ්ඤාත්ඛේතං ලෝකස්ස - සියලු ලෝක වාසීන්ටම අනුත්තර වූ පින් කෙතක් වන සේක.

ප්‍රභාකෘතීමෝදනාව

ප්‍රභාකෘතීමෝදනාව

සැදහැවක් වෙන්වා - සතුටද බහුල වෙන්වා
සිල් දම් රකිත්වා - ගුණෙන් නිරතුරුව බලෙන්වා

බත්තරමුල්ල සිරි සදහම් සෙනසුනෙහි ප්‍රධාන අනුශාසක ආචාර්ය මිරිස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ ඇතුළු සියළුම ස්වාමීන් වහන්සේලාට නිදුක් නිරෝගී සුවය, ශක්තිය, ධෛර්ය සහ දීඝායුෂ පතන අතර උතුම් චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය අවබෝධ වේවායි මෙක් සිතීන් පතමු.

ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා කාර්යාංශයේ සේවයෙහි යෙදී සිට පරලෝ සැපත් වූ සියළු දෙනාටම පරලොව ජීවිතය සුවපත් වීමටත්, උතුම් නිවන් අවබෝධය පිණිසත් මේ පින් හේතුවේවා!

එතෙර රැකියාවෙහි නිරත වන සියළුම විගමණික සේවකයන්ටද, දූතට සේවයේ යෙදී සිටින සභාපතිතුමා, සාමාන්‍යාධිකාරීතුමා ඇතුළු සියළුම කාර්ය මණ්ඩලයටත් විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධන හා සුඛ සාධන ඇමතිතුමා, ලේකම්තුමා ඇතුළු අමාත්‍යාංශ කාර්ය මණ්ඩලයටත්, නිදුක් නිරෝගී සුව හා දීඝායුෂ පැතීම සඳහාත් මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථය පරිශීලනය කරන ඔබ අප සැමදෙනාට උතුම් නිවන් අවබෝධය පිණිසත් පිදෙන දහම් පඬුරකි.

බෞද්ධ සංගමය
ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති
කාර්යාංශය,
බත්තරමුල්ල.

2013 ජනවාරි මස 27 වන දින
(දුරතු පොහොය දින)

සිරි සුදසුන් අරමෙහි වැඩ වෙසෙන අති පූජනීය ආචාර්ය මිරිස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ ඇතුළු සියලුම ස්වාමීන් වහන්සේලාට නිදුක් නිරෝගී සුවය සහ උතුම් චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය අවබෝධ වේවා! නිවන්ම වේවා!

වසර 40 කට පෙර පරලෝ සැපත් ඩබ්.ඒ. විලියම් සික්කේදර දයාබර පියාණන්ටත් වසර 21කට පෙර මියගිය කේ.ඒ. පොඩ්මැණිකේ දයාබර මැණියන්ටත් ආර්.ඒ. රොබට් පෙරේරා අයි.එල්. සිසිලියානා පෙරේරා යන දෙමාපියන්ටත් පියසිලි රූපසිංහ සොහොයුරියටත් ධර්ම දානමය කුසල් බලයෙන් උතුම් නිර්වානාබෝධයම වේවා!

මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථයෙහි දායකත්වය දරණ ඔස්ට්‍රේලියාවේ සිටින ප්‍රසන්න මාලින්ද පුතුට අසන්නා පෙරේරා දියණියට නෙතුලි දියණියට සහ ඉතාලියෙහි රොහාන් සංජීව තුෂාර ඉන්දික යන පුතුන්ටත් රෝවනී ඩයස් හේමා ඩයස් යන දියණියට සහ මවටත් ආයුරාරෝග්‍ය සම්පත් ලැබේවා! මේ ධර්ම දානමය කුසල් බලයෙන් උතුම් නිර්වානාවබෝධයම වේවා!

2012 දෙසැම්බර් මස 27 වන දින
(උදුවස් පොහොය දින)